

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній ступінь «Магістр»

на тему: **«Облік і контроль витрат на управління та
обслуговування виробництва у Товаристві з обмеженою
відповідальністю «***** **» Львівського району
Львівської області»**

Виконав: студент 2 курсу, групи Оп - 61
Спеціальності: 071 «Облік і оподаткування»

Копчишин А.В.
(Прізвище та ініціали)

Керівник: **к.е.н., доц. Малецька О.І.**
(Прізвище та ініціали)

Рецензент: _____
(Прізвище та ініціали)

ДУБЛЯНИ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Освітній ступінь **«Магістр»**
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри _____
(підпис)
«20» лютого 2023 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу студенту

Копчишину Андрію Володимировичу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи «Облік і контроль витрат на управління та обслуговування виробництва у Товаристві з обмеженою відповідальністю «*** **» Львівського району Львівської області»**

Керівник роботи МАЛЕЦЬКА ОЛЬГА ІВАНІВНА, к.е.н., доц
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджена наказом ЛНУП від «27» жовтня 2023 року № 572/к-с

2. Термін здачі студентом закінченої кваліфікаційної роботи до «17» березня 2024 року

3. Вихідні дані для кваліфікаційної роботи: нормативно-правові та літературні джерела за темою роботи, дані аналітичного та синтетичного обліку, річна фінансова та статистична звітність досліджуваного підприємства, Інтернет-джерела, методичні рекомендації

4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити)
ВСТУП

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність витрат та методи їх оптимізації

1.2. Огляд літературних та нормативних джерел

1.3. Методика оцінки ефективності управління процесом формування витрат

РОЗДІЛ ІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА УПРАВЛІННЯ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ТОВ «*** **».**

2.1. Загальні відомості про підприємство, його стратегії розвитку

2.2. Організація обліку витрат на підприємство

2.3 Основні аспекти контролю в ТОВ «***** **»

РОЗДІЛ III. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ВИТРАТАМИ У ТОВ «***** **»

3.1. Вдосконалення обліку витрат організації на підприємстві

3.2. Стратегії максимізації ефективності витрат у сучасному ринковому середовищі

3.3. Напрями вдосконалення в управлінні витратами в системі контролінгу
ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік графічного матеріалу: таблиці, схеми, рисунки

6. Дата видачі завдання «20» лютого 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи
1	Отримання завдання. Вивчення рекомендованої літератури по темі ДР. Написання аналітичного огляду. Вивчення об'єкту. Аналіз існуючого стану (складання програми; написання пояснювальної записки; підготовка картографічних матеріалів для дипломної роботи).	20.02.23-30.03.23 р.
2	Розробка перспективного рішення та його обґрунтування (написання перспективної частини; виготовлення планової основи для основного варіанту роботи).	01.04.23 – 31.08.23 р.
3	Розробка та обґрунтування пропозицій щодо реалізації роботи.	01.09.23 – 14.10.23 р.
4	Кінцеве оформлення дипломної роботи (здача пояснювальної записки керівнику ДР; виправлення його зауважень; здача ДР на рецензування; кінцеве оформлення ілюстративних матеріалів, таблиць).	15.11.23 – 25.01.23 р.
5	Підготовка до захисту в ЕК. Перевірка кваліфікаційної роботи на плагіат. Пробний захист на випускній кафедрі (написання доповіді й погодження її з керівником ДР; виправлення зауважень у графічній частині).	26.01.24 – 18.03.24 р.

Студент _____
(підпис)

Копчишин А.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис)

Малецька О.І.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ст

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.2 Економічна сутність витрат та методи їх оптимізації.....	8
1.2. Огляд літературних та нормативних джерел.....	16
1.3. Методика оцінки ефективності управління процесом формування витрат.....	24
РОЗДІЛ 2.ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА УПРАВЛІННЯ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ТОВ «ТЕХНОКАП УА».....	29
2.1. Загальні відомості про підприємство, його стратегії розвитку.....	29
2.2. Організація обліку витрат на підприємство.....	45
2.3. Основні аспекти контролю в ТОВ «Технокап УА».....	50
РОЗДІЛ III. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ У ТОВ «ТЕХНОКА УА».....	56
3.1. Вдосконалення обліку витрат організації на підприємстві	56
3.2. Стратегії максимізації ефективності витрат у сучасному ринковому середовищі.....	60
3.3. Напрями вдосконалення в управлінні витратами в системі контролінгу.....	71
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80

УДК 657.2

«ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ВИТРАТ НА УПРАВЛІННЯ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА У ТОВАРИСТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕХНОКАП УА» ЛЬВІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Копчишин А.В. – Кваліфікаційна робота. Кафедра обліку та оподаткування. - Дубляни, Львівський НУП, 2024.

83с. текст. част. 18 рис., 11 табл., 33 джерел.

Текстова частина охоплює вступ, три розділи, висновки і пропозиції, список використаних джерел.

В першому розділі розкриваються теоретичні засади організації обліку витрат підприємства. Розкрито нормативно-правове забезпечення обліку і контролю витрат на управління і обслуговування підприємства

У другому проаналізовано стан господарської діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Технокап УА» в Львівського району Львівської області. А також висвітлено особливості організації обліку і контролю витрат

У третьому розділі розглянуто напрями удосконалення системи управління витратами у товаристві з обмеженою відповідальністю «Технокап УА».

Пропозиції із вдосконалення можуть бути впроваджені в облікову практику підприємств.

АНОТАЦІЯ

У магістерській кваліфікаційній роботі висвітлено економічну суть та визначено методи їх оптимізації. Висвітлено нормативно-правове регулювання та літературне забезпечення обліку і контролю витрат ТОВ «Технокап УА». Проаналізовано основні економічні показники господарської діяльності підприємства. Описано організацію обліку витрат та контролю діяльності підприємства. Окреслено напрями удосконалення обліку витрат організації та процедуру вдосконалення в управлінні витратами в системі контролінгу. Розроблено стратегію максимізації ефективності витрат у сучасному ринковому середовищі.

ANNOTATION

In the master's qualification work, the economic essence is highlighted and the methods of their optimization are defined. Regulatory and legal regulation and literary support for accounting and cost control of LLC Technocap UA are highlighted. The main economic indicators of the enterprise's economic activity were analyzed. The organization of cost accounting and control of enterprise activity is described. The directions for improving the organization's cost accounting and the procedure for improving cost management in the controlling system been defined. A strategy has been developed to maximize cost effectiveness in the modern market environment.

ВСТУП

Актуальність теми. Управління фінансовим станом підприємств у період економічної кризи та інтеграційних процесів зумовлює необхідність розробки інформаційних систем підтримки управління витратами. Підприємства прагнуть максимізувати свій прибуток, не лише продаючи свою продукцію за вигідною ціною, але й мінімізуючи витрати. Коли мова йде про збільшення доходів компанії, значну роль відіграють зовнішні умови. Проте зниження витрат – це в першу чергу обов'язок суб'єкта господарювання. Це й організація виробничого процесу, впровадження правильної облікової політики, точне відображення витрат у бухгалтерському обліку, проведення ретельного аналізу та прийняття на його основі обґрунтованих управлінських рішень.

З впровадженням національної системи бухгалтерського обліку відповідно до ринкової економіки та міжнародних стандартів відбулися зміни в організаційних засадах формування витрат та їх відображення в системі бухгалтерського обліку. На даний час є простір для вдосконалення обліку та аналізу витрат підприємства та його діяльності. Необхідно вивчити нові підходи до правильного відображення цих витрат в обліку та звітності.

Мета роботи обґрунтувати організаційно-методичні засади, а також запропонувати практичні рекомендації щодо вдосконалення.

Для досягнення мети необхідно вирішити кілька завдань:

- Розуміння економічної природи витрат і пошук шляхів їх оптимізації.
- Виявлення організаційних аспектів обліку витрат.
- Вивчення оцінки та визнання витрат всередині компанії.
- Надання огляду організаційно-економічної характеристики ТОВ

«***** **».

- Розкрити тонкощі обліку витрат всередині компанії;
- Оцінити стан і склад витрат всередині підприємства;

- Проаналізувати теорію вдосконалення організації обліку витрат на підприємстві;
- Поглибити оцінку стану, обсягу та складу витрат всередині компанії;
- Запропонувати методи оптимізації витрат всередині компанії;
- На підставі проведеного дослідження зробіть конкретні висновки про видаткову ситуацію компанії.

Об'єктом дослідження – процес обліку витрат та методи їх оптимізації на підприємстві ТОВ «***** **».

Предмет дослідження теоретичні і практичні аспекти обліку витрат і методи їх оптимізації на підприємстві.

Для досягнення поставлених цілей і завдань застосовувалися різні **методи дослідження**, зокрема діалектичний і системний підходи, а також аналіз і синтез. Крім загальнонаукових використовувалися і специфічні методи.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи. Отримані результати забезпечуючи міцну теоретичну базу та пропонуючи практичні рекомендації щодо вдосконалення обліку витрат на обслуговування виробництва та управління підприємством. Результати дослідження підкреслюють його новизну: розкривається економічний зміст і класифікація витрат, розкриваються тонкощі формування собівартості продукції, розглядається організація облікового процесу, досліджується облік витрат на виробництво на підприємстві, проводиться аналіз собівартості продукції, та пропонує шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Інформаційною базою кваліфікаційної магістерської роботи складають законодавчі та нормативні акти, що регулюють облік витрат, офіційні статистичні та методичні матеріали.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

1.3 Економічна сутність витрат та методи їх оптимізації

У швидкоплинному світі виробництва, де ефективно виробництво та нормальний прибуток є найважливішими для успіху, отримання інформації та контроль над витратами на обслуговування виробництва має вирішальне значення. У сучасних економічних умовах, які характеризуються зростанням інфляції та процентних ставок, вплив на прибутки кожного є незаперечним. Аналіз і контроль витрат на всіх рівнях став більш важливим, ніж будь-коли, усвідомлюючи, що на кону завжди стоїть кінцевий результат.

Щоб успішно впоратися з цими викликами, необхідно мати глибоке розуміння поточної стратегії витрат на обслуговування/управління активами. Хоча деякі витрати, такі як витрати на оплату праці, ремонт, запчастини та втрату продукції, є очевидними та піддаються кількісній оцінці, саме непрямі витрати становлять найбільший ризик і впливають на прибутки бізнесу.

Під час господарської діяльності кожна компанія використовує свої ресурси для створення продуктів і послуг, які задовольняють потреби споживачів. Вкрай важливо враховувати необхідні витрати, оскільки вони є суттєвим показником ефективності компанії.

Витрати є важливою економічною категорією, яка широко вивчалася протягом всієї історії економічної думки. Протягом еволюції економічної науки уявлення про витрати зазнало значних трансформацій, узгоджуючись із досягненнями економічної теорії та практичного управління витратами.

У національному положенні П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [15] та Положення (стандарту) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 16 «Витрати» [14] йдеться про запровадження витрат, які призводять до зменшення власного капіталу внаслідок вибуття активів або збільшення зобов'язань, що пояснюється зменшенням економічних вигод.

У зазначеній підвищеній позиції визначена сутність витрат виражається через результати операцій з активами та капіталом для фінансово-майнового підприємства, а не виключно через їх економічне значення.

Майте на увазі, що витрати виробництва охоплюють як витрати живої праці, так і праці, вкладеної в засоби виробництва протягом усього процесу виробництва. Організація бухгалтерського обліку визначається класифікацією витрат на виробництво. Для обліку кожного виробничого плану рахунків виділяється окремий синтетичний рахунок. За дебетом цього рахунку відображаються прямі витрати, понесені протягом року, а за кредитом - випуск продукції. Наявність різноманітних витрат можна пояснити різноманітним використанням ресурсів. Розподіл ресурсів для виробництва товарів вимагає принесення в жертву інших виробничих можливостей. І тому вартість будь-якого ресурсу, який використовується для виробництва товару, дорівнює його вартості для найкращого можливого використання.

Розрахунок собівартості продукції є обов'язковим завданням будь-якого фінансового аналітика. Підприємства несуть різноманітні витрати, які покриваються за рахунок різних джерел, таких як прибуток, цільові фонди, цільове фінансування, цільові надходження, державний бюджет.

Витрати на виробництво і реалізацію продукції в грошовому вираженні складають її собівартість. Коли мова йде про різні типи економічного розвитку, собівартість продукції відіграє вирішальну роль у діяльності та фінансовій діяльності підприємств. Розрахунок цього показника необхідний для різних цілей [18]:

- 1) Оцінити зміни у витратах;
- 2) Оцінка рентабельності виробництва і конкретної продукції;
- 3) Ведення внутрішньовиробничого обліку;
- 4) Виявлення можливостей зниження собівартості продукції;
- 5) Встановлення відпускної ціни продукції;
- 6) Розрахунок національного доходу на державному рівні;

7) Надання аналізу для підтримки рішень щодо впровадження нових продуктів і поступового зняття з виробництва застарілих.

Аналіз витрат на виробництво товарної продукції ґрунтується на таких принципах [18]:

1. Узгодженість методології обліку виробничих витрат і розрахунку собівартості продукції протягом року.
2. Забезпечення точного розподілу витрат за звітними періодами.
3. Розмежування поточних виробничих витрат і капітальних вкладень в бухгалтерському обліку.

Методологія обліку витрат і методи визначення собівартості продукції встановлюються в обліковій політиці організації, яка залишається незмінною протягом року.

Витрати підприємства – це основні витрати, необхідні для безперебійної роботи та зростання бізнесу [18]. Ці витрати можуть охоплювати оплату праці працівників, закупівлю сировини, витрати на електроенергію, оренду приміщень та інші витрати, пов'язані з виробництвом і обслуговуванням підприємства.

Витрати можна класифікувати як прямі або непрямі. Прямі витрати - це витрати, тісно пов'язані з виробництвом товарів або наданням послуг. Приклади включають витрати на сировину та заробітну плату працівників. Непрямі витрати – це не прямі витрати на виробництво, а скоріше необхідні витрати для забезпечення безперебійної роботи підприємства, такі як витрати на управління та адміністративні витрати.

Ефективне управління витратами має вирішальне значення для безперебійної роботи будь-якого бізнесу [2]. Ефективне управління витратами дозволяє оптимізувати виробничий процес, підвищити ефективність роботи, мінімізувати час простою та підвищити прибутковість. Ефективне управління витратами має вирішальне значення для точного визначення можливостей для

зниження витрат при збереженні високої якості продуктів або послуг, що пропонуються бізнесу.

Основними цілями управління витратами підприємства є мінімізація витрат, максимізація прибутку та підвищення загальної операційної ефективності. Виконання завдань з управління витратами передбачає ідентифікацію та аналіз витрат, розробку стратегій зменшення та контролю витрат, впровадження систем управління витратами, а також постійний моніторинг та оцінку ефективності витрат.

Функції управління витратами включають планування, організацію, керування, координацію та контроль витрат. Планування передбачає встановлення цілей витрат і формулювання стратегій для їх досягнення. Організація забезпечує ефективне впровадження заходів з управління витратами шляхом розподілу ресурсів і відповідальності. Управління командою вимагає ефективної мотивації та комунікації для забезпечення дотримання політики управління витратами. Координація передбачає забезпечення безперебійної інтеграції діяльності з управління витратами з іншими функціями підприємства. Моніторинг виконання витрат і вжиття коригувальних дій для усунення будь-яких відхилень від плану є важливим аспектом фінансового аналізу.

Таким чином, першочерговими цілями управління витратами є мінімізація витрат, підвищення прибутковості та оптимізація ефективності. Його обов'язки охоплюють визначення й оцінку витрат, розробку стратегій, впровадження систем і моніторинг ефективності. Функції управління витратами включають планування, організацію, спрямування, координацію та контроль витрат.

Витрати на промисловому підприємстві передбачають грошову оцінку всіх ресурсів, що використовуються у процесі виробництва. Ці ресурси охоплюють сировину, робочу силу, енергію, обладнання та інші витрати, пов'язані з виробничим процесом. Розуміння собівартості продукції має

вирішальне значення для оцінки рентабельності промислового підприємства, оскільки вона безпосередньо впливає на ціну реалізації виробленої продукції.

Розрізняють дві категорії витрат: прямі та непрямі. Прямі витрати охоплюють витрати, тісно пов'язані з виробництвом або наданням товарів і послуг, включаючи такі фактори, як витрати на сировину та робочу силу. До непрямих відносяться витрати, необхідні для функціонування підприємства, але не пов'язані безпосередньо з виробництвом. Це можуть бути орендна плата, комунальні послуги та адміністративні витрати.

Управління витратами є ключовим аспектом нагляду за промисловими підприємствами. Ефективне управління витратами дозволяє компанії оптимізувати свій виробничий процес, підвищити ефективність і мінімізувати відходи. Ефективне управління витратами має вирішальне значення для визначення можливостей зниження витрат без шкоди для якості товарів чи послуг.

Таким чином, економічна природа витрат на промисловому підприємстві передбачає присвоєння грошової оцінки всім ресурсам, які використовуються в процесі виробництва. Ефективне управління витратами має вирішальне значення для успіху та прибутковості бізнесу, оскільки воно безпосередньо впливає на ціну продажу вироблених товарів або послуг.

Основною метою будь-якого бізнесу є отримання прибутку. На рівень прибутку впливають такі фактори, як витрати виробництва та рівень попиту на вироблену продукцію. Таким чином, рівень виробничих витрат відіграє вирішальну роль у забезпеченні ефективного управління підприємством.

Як і фінансовому аналітику, важливо відзначити, що виробничий процес працює безперервно. У результаті постійно потрібні витрати праці та засоби виробництва. Ці витрати виражаються суспільними витратами виробництва, витратами підприємств і собівартістю.

Згідно з визначенням П(С)БО 16 витрати класифікуються як зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення

власного капіталу компанії (за винятком вилучення або розподілу капіталу власниками) [18]. Тим не менш, відчуження активів або збільшення зобов'язань може лише опосередковано призвести до зменшення власного капіталу. Коли активи компанії зменшуються або пасиви збільшуються, власний капітал може зменшуватися, але тільки якщо витрати звітного періоду перевищують доходи звітного періоду, за винятком будь-яких вилучень або розподілів власниками.

У фінансових звітах компанії створюється зобов'язання через нерозподілений збиток. В іншому випадку витрати не призводять до зменшення власного капіталу. Враховуючи відповідальність за нагляд за витратами у внутрішньому аудиті, вкрай важливо забезпечити точність бухгалтерського обліку та звітності. Для ефективного здійснення цієї форми контролю в господарстві необхідно дотримуватись відповідних нормативних актів, що регулюють порядок бухгалтерського обліку. Серед досліджених нами підприємств господарства понад 95% беруть вітчизняні П(С)БО як основу своєї облікової політики. Таким чином, при визначенні витрат як об'єкта внутрішнього аудиту доцільним вважається використання підходу, викладеного в П(С)БО 16 «Витрати» (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Умови визнання витрат звітного періоду відповідно до П(С)БО 16 «Витрати»

Виходячи з інформації, наведеної на рисунку 1 щодо умов визнання витрат у звітному періоді, зазначено, що витрати, понесені на придбання підприємством запасів, пов'язані з доставкою товарів до компанії, наприклад витрати на транспортування та закупівлі.

Як правило, будь-які операційні витрати, які вважає суб'єкт господарювання, повинні сприяти майбутньому отриманню доходу. Тим не менш, ведення бізнесу виробництва продукції демонструє, що різні категорії витрат можуть по-різному впливати на зростання доходів бізнесу. Таким чином, аналіз логічного зв'язку між ширшим діапазоном витрат і різними шляхами генерації ресурсів виходить за рамки ефективної функції.

Таким чином, необхідність розподілу операційних витрат на основі цієї характеристики обумовлена різноманітними підходами до управління витратами, які можуть підвищити доходи компанії, і витратами, які істотно не впливають на її зростання.

Склад операційних витрат підприємств може змінюватись залежно від їх стратегії збільшення доходу від реалізації власної продукції та товарів. Наведені приклади висвітлюють різні підходи до розподілу цих витрат, але цей розподіл не є остаточним і може бути розширений додатковими статтями. (рис.1.2).

Як показано на рис. 1.2 собівартість демонструє відсутність дублювання їх складу за наведеною нами ознакою та ознакою «залежність від реакції на зміну обсягу виробництва (діяльності)». Вибрані нами групи включають як змінні, так і постійні витрати. Тому, розглядаючи витрати, які не сприяють зростанню доходів компанії, в першу чергу орієнтуємося на непередбачені та постійні витрати. Пропонуємо згрупувати витрати, які є змінними залежно від обсягу діяльності (наприклад, витрати на логістику та втрати від природного збитку) або частково змінними (наприклад, плата за паливо, електроенергію та телефон).

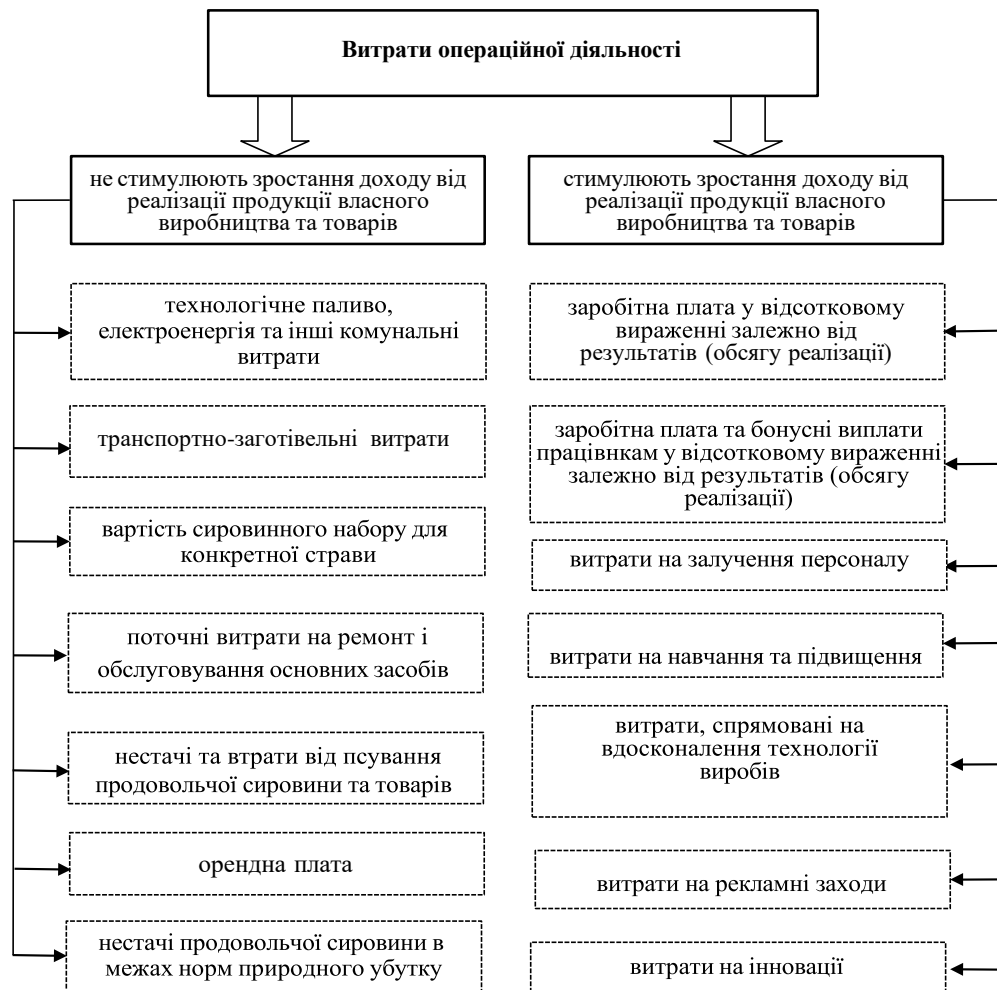

Рис. 1.2. Склад витрат операційної діяльності залежно від їх здатності стимулювати зростання доходу компанії

Виробничі витрати, зокрема ті, на які впливає технологія виробництва та організація діяльності підприємств господарства, є вирішальними для зростання. Однак не всі витрати, які можна віднести до групи продуктивних, мають цю ознаку. Витрати, які виникають через дефекти виробничого процесу або недотримання технологій, вважаються непродуктивними.

Витрати, які не сприяють зростанню доходів підприємств, можуть включати як продуктивні витрати, такі як технологічне паливо, електроенергія та інші витрати на комунальні послуги, так і невиробничі витрати, такі як брак запасів. Зрозуміло, що компанії слід уникати непродуктивних витрат, які не сприяють зростанню доходів, оскільки це збитки, які не завжди компенсуються.

1.2. Огляд літературних та нормативних джерел

Важливо зазначити, що в економічній літературі ще не встановлено загальновизнаного визначення терміну «витрати». Вчені різних наукових шкіл світу по-різному трактують це поняття. Багато експертів підкреслюють значущість витрат як найважливішого економічного показника, який зазвичай відображає фінансові витрати компанії на виробництво товарів і послуг [8, 16].

На думку Турило А.М., Кравчука Ю.Б., Турило А.А., витрати являють собою відчутну кількість ресурсів, що використовуються та споживаються для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства та досягнення поставлених цілей [6, с. 9-10].

На думку вченого Черепа А.В., під витратами розуміють зменшення матеріальних цінностей і грошових коштів, що відбувається в результаті свідомої діяльності людини. Він передбачає виснаження специфічних ресурсів у фізичних процесах [29]. Деякі стверджують, що витрати можуть слугувати ключовим показником ефективності діяльності підприємства, відображаючи величину витрат, понесених під час його господарської діяльності [27]. Витрати представляють собою витрати, понесені організацією для отримання прибутку або досягнення своїх цілей. Склад витрат охоплює витрати, пов'язані з матеріалами та працею, необхідними для виробництва конкретного продукту чи послуги. Підвищення ефективності діяльності підприємства передбачає врахування різних критеріїв, зокрема економії витрат [14].

Існують різні трактування категорії «витрати», які можна розділити на дві основні групи – економічна теорія та бухгалтерський облік. Ці трактування мають істотні відмінності (табл. 1.1).

Важливим у вивченні даної теми є розуміння законодавчих актів, які складають основу обліку витрат.

Первинним документом, який регулює порядок ведення, складання та подання бухгалтерської звітності юридичними особами є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-

XIV. Цей закон є наріжним каменем для визначення принципів і настанов бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Таблиця 1.1

Підходи до трактування економічної сутності витрат

Автори	Визначення економічної сутності витрат
1	2
3 точки зору економічної теорії	
В.В. Говдя, Ж.В. Дегальцева	Витрати на виробництво продукції охоплюють широкий спектр витрат, пов'язаних з процесом виробництва, включаючи використання природних ресурсів, сировини, палива, енергії, основних фондів, нематеріальних активів, трудових ресурсів та різні інші витрати
П.С. Мазаєва	Витрати - це неефективне використання ресурсів, яке охоплює як інтелектуальні, так і фізичні зусилля людини. Практично кажучи, ці витрати очевидні через навмисне та організоване розміщення та використання певних обмежених ресурсів, таких як капітальні інвестиції, основний і оборотний капітал
Є.А. Ананькіна, С.В. Данілочкін, Н.Г. Данілочкіна	Витрати – це витрати, понесені підприємством на виробництво товарів, надання послуг і виконання робіт
М.Г. Грешак, О.С. Коцюба	Витрати підприємства — це грошові вимірники, що використовуються для досягнення певної мети.
Е. Майер	Витрати являють собою фінансовий вимір кількості грошей, витрачених на певну мету
В.Г. Лебедев, Т.Г. Дроздова, В.П. Кустарев та інші	Витрати виражаються в грошовому еквіваленті і являють собою ресурси, використані протягом конкретного періоду для виробництва і реалізації продукції. Потім ці витрати перетворюються в ціну продукції, робіт і послуг.
А.Г. Підгорна, В.К. Тюрев	Витрати виражаються в грошовому еквіваленті і являють собою ресурси, використані протягом конкретного періоду для виробництва і реалізації продукції. Потім ці витрати перетворюються в ціну продукції, робіт і послуг.
Г.О. Партин, Р.І. Задерецька	Витрати стосуються спожитих ресурсів або грошей, необхідних для оплати товарів і послуг
Ю.С. Цал-Цалко	Витрати господарської діяльності суб'єктів господарювання включають сукупні витрати живої та втіленої праці у виробництві продукції
3 точки зору бухгалтерського обліку	
П(С)БО № 16 «Витрати»	Витрати обліковуються як зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу компанії (за винятком будь-якого зменшення власного капіталу від вилучення або розподілу власниками), якщо ці витрати можна точно оцінити

Продовження таблиці 1.1.

В.П. Савчук	Витрати - це зменшення активів або збільшення зобов'язань, або їх поєднання, пов'язане з виробництвом і управління поставками товарів в рамках діяльності підприємства має вирішальне значення для успіху.
Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук	Під витратами розуміється зменшення економічних вигод у результаті продажу активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок вилучення або розподілу власниками)
Г.М. Колісник	Витрати представляють собою використання активів і створення кредиторської заборгованості внаслідок постачання або виробництва товарів, надання послуг або іншої операційної діяльності, яка є основними функціями суб'єкта господарювання
С.Ф. Голов	Витрати – це понесені витрати, тобто вони являють собою або збільшення зобов'язань, або зменшення активів під час поточної діяльності з метою отримання доходу за звітний період

Документи другого рівня складаються з Плану розрахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 [19] та Положення. (стандартів) бухгалтерського обліку (П(с)БО), затверджених наказами Міністерства фінансів України. Ці документи встановлюють правила та методичку ведення обліку господарських операцій, а також складання та подання бухгалтерської звітності [15].

Третій рівень становлять нормативно-правові акти та методичні вказівки з питань бухгалтерського обліку, які розробляються Міністерством фінансів України та іншими органами.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» витрати – це зменшення економічних вигод внаслідок збільшення активів або зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (внаслідок вилучення або розподілу капіталу власниками) для звітний період [21].

Положення про бухгалтерський облік 16 під назвою «Витрати», видане 31 грудня 1999 р., № 318, визначає принципи реєстрації та розкриття витрат підприємства у фінансовій звітності. Відповідно до П(С)БО 16

витратами визнаються ті, які зменшують активи (наприклад, витрати на сировину та матеріали) або збільшують зобов'язання (наприклад, нараховану заробітну плату).

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» до складу витрат, які визнаються:

- Витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань.

- Витрати, понесені протягом звітного періоду, обліковуються або як зменшення активів, або як збільшення зобов'язань, що призвело до зменшення власного капіталу компанії (через вилучення капіталу або його розподіл власникам), за умови, що ці витрати можна точно оцінити.

- Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу для виробництва, для якого вони були понесені.

- Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом конкретного періоду, включаються до складу витрат того звітного періоду, в якому вони виникли.

Якщо актив генерує економічні вигоди протягом кількох облікових періодів, витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості (наприклад, через амортизацію) між відповідними обліковими періодами.

До витрат, які не визнаються витратами та не враховуються у фінансовій звітності, належать платежі:

- здійснені за договорами комісії, агентськими договорами та іншими подібними угодами на користь довірителя, принципала тощо:

- первинна оплата запасів, робіт, послуг.

- погашення кредитів, які були отримані.

- будь-які зменшення активів або збільшення зобов'язань, що не відповідають критеріям, визначеним у пункті 6 цього Положення (стандарту) [23].

Важливе значення щодо цього питання набуває Податковий кодекс України. У п. 14.1.27 ПКУ зазначено, що під витратами розуміються будь-які

витрати, понесені платником податку в різній формі – грошовій, матеріальній чи нематеріальній. Ці витрати пов'язані з господарською діяльністю платника податків і призводять до зменшення економічних вигод через вибуття активів або збільшення зобов'язань. Це зменшення власного капіталу не включає зміни капіталу внаслідок вилучення або розподілу власником [20].

У сфері економічних витрат експерти використовують поняття «витрати втрачених можливостей». Це стосується грошової вартості, яку можна було б отримати, використовуючи ресурси найбільш оптимальним чином. Концепція економічних витрат виникає внаслідок дефіциту ресурсів у зв'язку з безліччю доступних варіантів їх використання. Розглядаючи витрати на виробництво з точки зору бухгалтерського обліку, важливо включити всі фактичні витрати, понесені в грошовій формі.

Розуміння витрат з точки зору управління зосереджено на розкритті справжнього економічного значення кожної категорії. Іноземні та вітчизняні автори, які поділяють цю точку зору, підкреслюють фінансовий аспект витрат і стверджують, що вони відображають ресурси, які використовує компанія. Коли мова йде про підхід до бухгалтерського обліку, основна увага приділяється розумінню фінансового впливу витрат, які виникають після завершення виробничого процесу. Іншими словами, витрати в бухгалтерському обліку відображаються при зменшенні активів або збільшенні зобов'язань.

Управління підприємствами в сучасному світі стає дедалі складнішим. У сучасному середовищі гострої конкуренції вкрай важливо застосовувати передові методи управління.

На думку відомих учених М. Ф. Огійчука та В. Я. Плаксієнко, наголошується, що зменшення активів або збільшення зобов'язань безпосередньо пов'язане з виробництвом і постачанням товарів чи наданням послуг, що є основною діяльністю підприємства [5].

На думку американських учених Г.А. Вельш та Д.Г. Коротше кажучи, поняття «витрати» відноситься до ресурсів, які використовуються компанією протягом певного періоду часу для отримання доходу [5].

За словами Л. В. Городянської, витрати підприємства відіграють вирішальну роль в управлінському обліку та в оцінці якості діяльності підприємства. Глибоке розуміння витрат має вирішальне значення для ефективного управління. Недостатньо просто знати витрати; необхідно також мати детальну інформацію про вартість різних аспектів, таких як продукти, партії або послуги.

М.Ф. Огійчук підкреслює, що процес виробництва передбачає споживання ресурсів, праці та створення нових продуктів. Щоб виробничий процес проходив безперебійно, для економіки важливо мати достатній рівень запасів. [16]

У науковому журналі «Актуальні проблеми інноваційної економіки» облік витрат і калькуляція розглядаються як синоніми, але це некоректна оцінка. «Обліковий процес передбачає реєстрацію, групування та систематизацію даних, а також калькулювання собівартості продукції» [13].

При підготовці облікової інформації для прийняття управлінських рішень існує єдина категорія витрат. Для кожного керівника або власника бізнесу вкрай важливо розуміти собівартість виробництва конкретного продукту, прибуток від його продажу, можливість коригування цін і загальну ефективність управлінських рішень. Для цього використовується економічно обґрунтована класифікація витрат. Цілі управління зазвичай поділяються за принципом «різні витрати для різних цілей» [78].

Для досягнення поставленої мети ми виділяємо три чітко виражені області класифікації витрат (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Класифікація витрат для потреб обліку прийняття управлінських рішень

Витрати, пов'язані з повсякденною діяльністю підприємств, охоплюють:

- виробничі витрати, такі як прямі витрати на матеріали, пряму заробітну плату та інші пов'язані витрати;
- витрати періоду, включаючи адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати;
- основні витрати включають усі прямі витрати, пов'язані з виробництвом продукції,
- накладні витрати, які пов'язані з процесом виробництва, але не можуть бути конкретно віднесені до окремих статей практичним чином [27].

Витрати поділяються на різні категорії на основі управлінських рішень. Релевантні витрати - це витрати, які можуть бути змінені внаслідок прийняття управлінських рішень.

Ці витрати не пов'язані з прийняттям управлінського рішення.

Постійні – ці витрати залишаються постійними незалежно від змін обсягу виробництва;

Змінні – це витрати, які змінюються зі змінами обсягу виробництва.

Маржинальні - розуміння граничних витрат має вирішальне значення для аналізу витрат, пов'язаних із виробництвом додаткових одиниць продукції.

Середні витрати - обчислюють складанням витрат на виробництво основної та додаткової продукції, а потім діленням цієї суми на кількість виготовленої продукції.

Дійсні - ці витрати передбачають виплату грошей або використання інших активів, і вони реєструються в облікових регістрах по мірі їх виникнення.

Можливі витрати відносяться до вигод, які втрачаються при виборі однієї дії замість іншого альтернативного рішення [18].

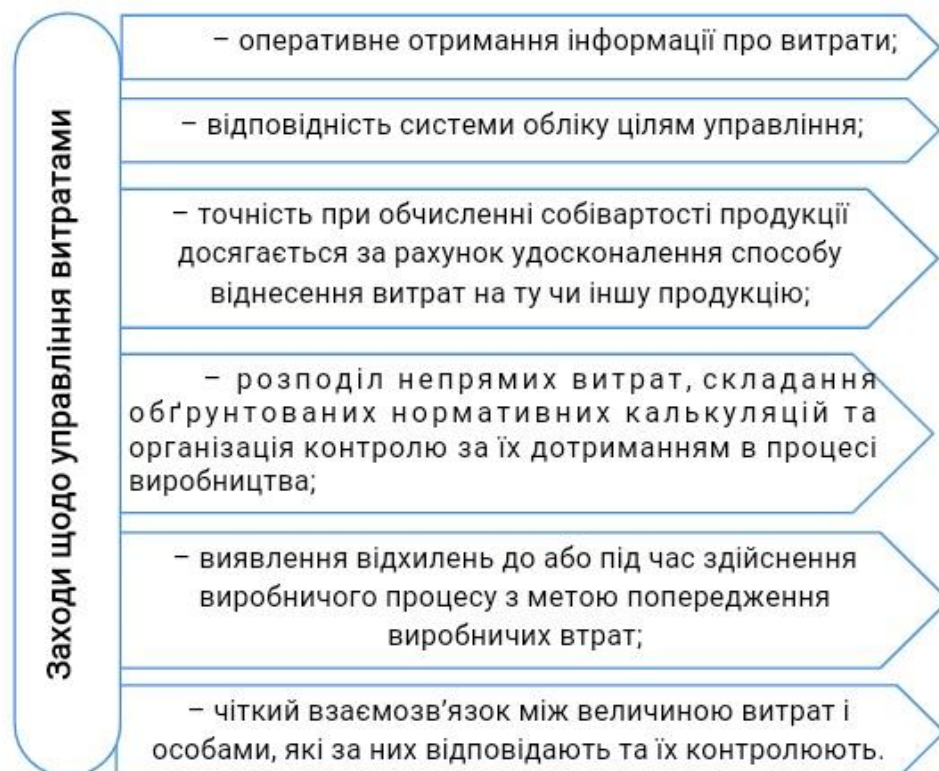

Рис. 1.5. Основні заходи щодо управління витратами на підприємстві

Однією з актуальних проблем, з якою стикаються суб'єкти господарювання, є необхідність усунення необґрунтованих та неконтрольованих змін у динаміці та структурі витрат на виробництво продукції. Щоб вирішити цю проблему, необхідно створити чітко визначену систему управління витратами. Перелічені нижче заходи (рис. 1.5) є важливими для ефективного управління витратами.

Заходи для ефективного управління витратами:

1. Забезпечити успішне виробництво продукції, необхідно виконати кілька наступних дій:
2. Розробка систем обліку витрат, які враховують вплив різних факторів на основі обсягу виробництва.
3. Узгодження методів обліку та контролю витрат з технологією виробництва.

1.3. Методика оцінки ефективності управління процесом формування витрат

У сучасному стрімкому світі успішність управлінських рішень і загальна ефективність господарської діяльності залежать від використання ефективних методичних засобів обробки даних і перетворення їх у цінну звітну інформацію. Подібно до того, як сертифікований фінансовий планувальник забезпечує ефективну комунікацію між різними фінансовими компонентами, організаційний компонент системи бухгалтерського обліку сприяє взаємодії між іншими компонентами для досягнення їхніх цілей. Подібно до сертифікованого фінансового планувальника, організаційна підсистема охоплює різні компоненти, такі як облікова політика, інструкції, положення з бухгалтерського обліку, процедури документообігу, графіки подання бухгалтерської звітності, суб'єкти бухгалтерського обліку, форми організації та обліку, зв'язки між підприємствами, відділів і бухгалтерії, а також у складі бухгалтерії. Ці елементи також сприяють обміну інформацією між системою

прийняття економічних рішень і обліковою системою, дозволяючи вносити коригування на основі відгуків користувачів. Це сприяє вдосконаленню теоретичних, методологічних, практичних та організаційних аспектів системи.

Вивчення бухгалтерського обліку передбачає розуміння різних принципів, які формують системний підхід. Ці принципи включають цільову орієнтацію, подвійність, ієрархічність, цілісність, множинність, структуралізм та історизм.

Виходячи з бажаного результату, система повинна мати чітку мету, основну мету її функціонування. Бухгалтерський облік має законодавчо визначену мету надання користувачам точної та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів компанії, щоб допомогти їм у прийнятті рішень.

Концепція подвійності припускає, що система визначається її взаємозв'язком і як частини, і як цілого. Іншими словами, кожна система є складовою більшої системи.

Виходячи з теорії системного аналізу, система складається з підсистем, які можна далі розділити на компоненти та елементи. Ці компоненти та елементи визначаються їх внутрішніми та зовнішніми зв'язками. Розглядаючи історичний розвиток системи бухгалтерського обліку та її сучасні зміни, важливо виділити основні елементи системи бухгалтерського обліку як теоретичні, методологічні, практичні та організаційні (рис. 1.6).

Подібно до сертифікованого фінансового планувальника, теоретична підсистема системи бухгалтерського обліку включає різні елементи. До них відносяться понятійний апарат, класифікації об'єктів бухгалтерського обліку, історичні аспекти становлення та розвитку бухгалтерського обліку, облікові концепції, економічні підходи та теорії, парадигми тощо. Теорія забезпечує міцну основу для практичного виконання облікових функцій і завдань.

СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

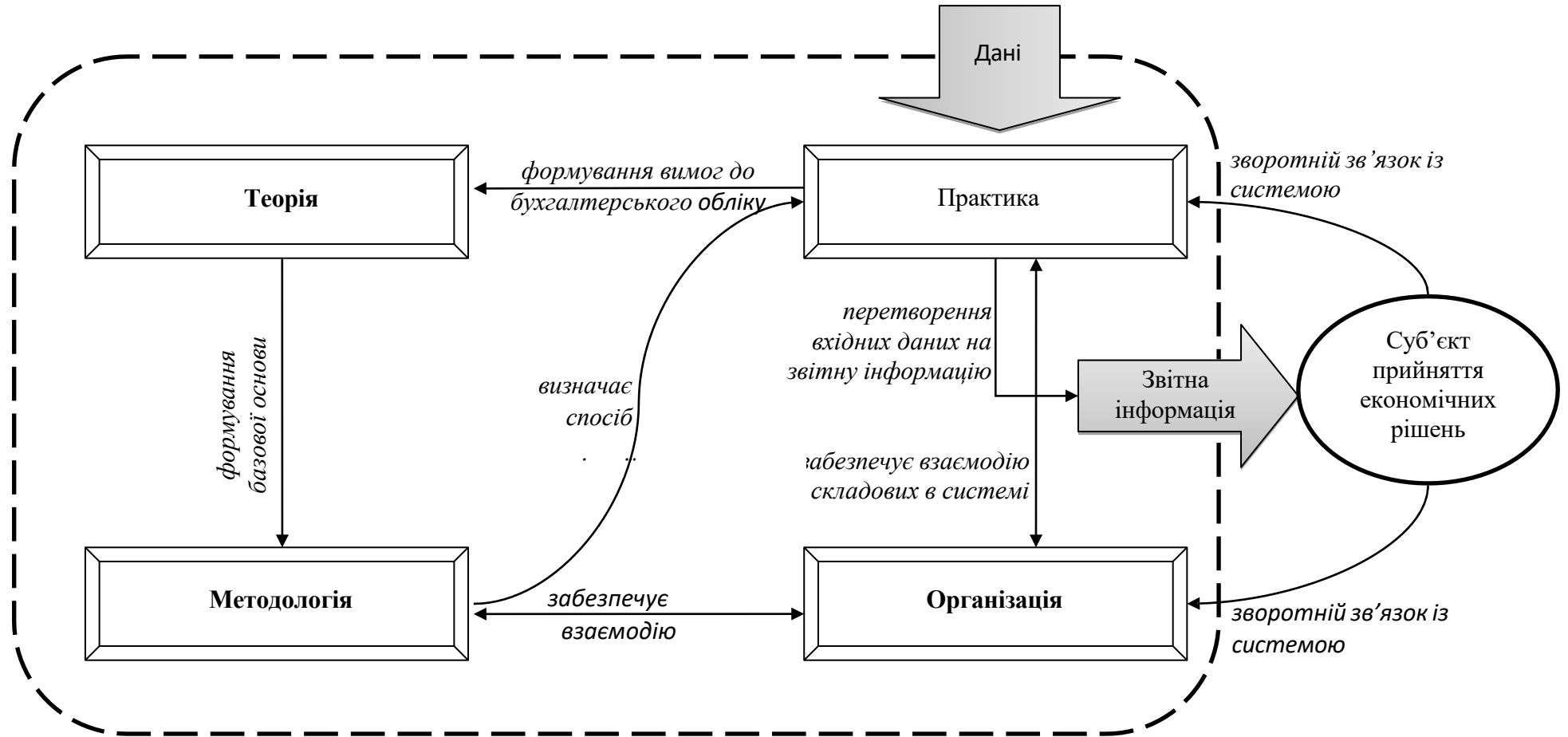

Рис. 1.6. Складові системи бухгалтерського обліку

Методологічна складова зосереджена на визначенні чіткого виконання облікових функцій та завдань, які необхідно вирішити. Методологічна складова охоплює різні аспекти бухгалтерського обліку, такі як методи, принципи, прийоми, інструменти та підходи до обліку.

Ці елементи спільно сприяють когнітивним процесам у системі бухгалтерського обліку.

Подібно до сертифікованого фінансового планувальника, практична підсистема складається з ряду інструментів, які полегшують безпосередню обробку вхідних даних у системі бухгалтерського обліку. Ці інструменти перетворюють дані у звітну інформацію за допомогою методів, правил і процедур відображення бухгалтерського обліку. Ці прийоми, правила та процедури розробляються шляхом взаємного впливу підсистем теоретичного та методологічного обліку. Таким чином, практична підсистема являє собою матеріальне виконання облікових функцій.

З цієї точки зору систему бухгалтерського обліку можна розглядати як складову загальної системи управління підприємством.

Принцип ієрархічності визначається суворою підпорядкованістю компонентів у системі. Кожна система складається з різних компонентів, які мають значний вплив один на одного, тоді як компоненти нижчого рівня також можуть впливати на компоненти вищого рівня. Методологічна підсистема відіграє значну роль у системі бухгалтерського обліку, оскільки вона визначає шляхи досягнення основної мети функціонування системи.

Функціонування підсистем системи має вирішальне значення для прояву нових можливостей, які не можуть бути реалізовані компонентами системи окремо. Без міцного зв'язку з організаційно-методичною складовою лише практична складова в системі бухгалтерського обліку не зможе сформувати точну облікову інформацію. Як і фінансовий аналітик, бухгалтерський облік може поставити перед теорією нові виклики. Наприклад, існує потреба в розробці методології для врахування нових

концепцій, таких як людський капітал, соціальний капітал і вплив на навколишнє середовище. Важливо враховувати значний вплив методологічної складової, яка відіграє вирішальну роль у визначенні виконання основних завдань бухгалтерського обліку. Завдяки дослідницьким та практичним міркуванням теоретичний компонент дозволяє отримати нові знання з методології бухгалтерського обліку. Тому інтеграція всіх складових облікових підсистем має вирішальне значення для досягнення синергічного ефекту. Така інтеграція дозволяє системі функціонувати, розвиватися та успішно виконувати свої основні цілі та завдання.

РОЗДІЛ 2.ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА УПРАВЛІННЯ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ТОВ «*** **».**

2.1. Загальні відомості про підприємство, його стратегії розвитку

Компанія Теспосар (завод із виготовлення кришки), що розташована на околиці Жовкви, заснована 2005 року двома підприємствами: українським «Агроінвест» та італійською групою Теспосар. Підприємство «Агроінвест» упродовж своєї десятирічної роботи на українському ринку здобуло значний досвід у виготовленні якісної продукції та роботи з клієнтами. Другий засновник – група Теспосар. Саме тоді підприємство мало назву «Агрокап». Влило інвестицій як іноземних, так і вітчизняних, побудовано два виробничі приміщення. Однак 2012 року український компаньйон вирішив відійти від справ й продав свою частку італійській групі. У зв'язку з цим змінили назву на ТОВ «***** **». Сьогодні компанія – третій за обсягами виробник металевої продукції для закупорювання скляних ємкостей, а також пластмасових, які використовують у харчовій промисловості, виробництві напоїв та косметології. Слід зазначити, що до світової корпорації Теспосар входять 6 виробничих заводів у 4 різних країнах, зокрема в Італії, Іспанії, Чеській Республіці, США, Німеччині та Україні, й 32 представництв із продажу по всьому світу.

«Агроінвест» протягом своєї 10 - річної роботи на Українському ринку виробництво кришки і послуг за літографії отримав значний досвід у виготовленні якісної продукції і роботи з клієнтами.

Другий засновник група Теспосар в трійці світових лідерів виробництва кришки і продаж кришки Twist-off (щорічний обсяг виробництва понад 2 мрд. Одиниць) в 7 країнах світу група представлена

потужними заводами по новітнім обладнанням і широким комерційним інфраструктурою.

Компанія ТОВ «***** **» розвиває і виробляє кришку типу СКО та Twist - off (кришка для стерилізації, кришка для пастеризації), а також надає послуги з літографії (друк по металу). Сучасне обладнання та високий професіоналізм працівників дозволяє нам гарантувати якість продукції та виконувати найсміливіші побажання наших замовників, надавати гнучкий сервіс з індивідуальним підходом до кожного клієнта.

Основною ціллю підприємства є отримання доходів за рахунок виготовлення та продажу якісних продуктів (кришок), виведення на ринок якісної продукції за доступними цінами.

Головний офіс знаходиться у Львівській області, Жовківський р-н, с. Сопшин, вул. Вокзальна, 18, 80356 (рис. 2.1). Контактний телефон: +38 (03252) 22-36-4

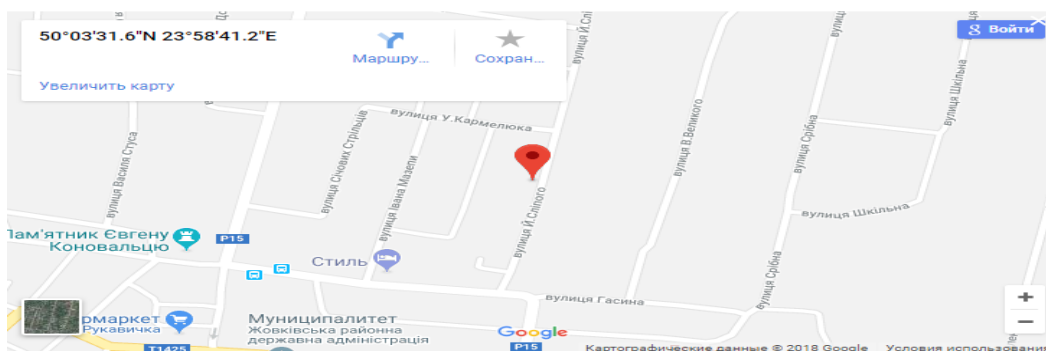

Рис. 2.1. Головний офіс ТОВ «***** **»

Метал підприємство закуповує у Словаччині та Німеччині. Продукція компанії відповідає усім нормам та стандартам, належно сертифікована. Завдяки високій якості продукції на підприємстві розміщують свої замовлення такі відомі в Україні торгові групи, як «Верес», «Чумак», «Королівський смак». Є напрацювання й закордоном, оскільки товар експортують у Казахстан, Туркменістан, Узбекистан, Грузію, Молдовію, Білорусь, країни Європейського Союзу, зокрема у Литву та Естонію. Основним же ринком збуту продукції підприємства залишається Україна. Металеві кришки компанії Теспосар можна побачити у торгових мережах МЕТРО, АШАН, Сільпо, АТБ тощо. Кожен виробничий підрозділ підприємства спеціалізується на виготовленні окремого виду кришки.

Основні виробничі підрозділи підприємства подано на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Основні виробничі підрозділи ТОВ «***** **»

Режими закупорювання - пастеризація, стерилізація, жорстка стерилізація. Кришка виготовляється з високоякісної німецької жерсті. Лінія лакування виробництва дозволяє виконувати суцільне і вибіркоче лакування жерсті. Для лакування використовуються лакофарбові матеріали

провідних європейських і українських виробників (Hoba , PPG , Metlak , Пігмент). Лінія друку дозволяє наносити на жерсть малюнок будь-якої складності і кольору. За кількістю квітів малюнок може бути як повноколірний (СМΥК), так і плашковий (Spot Color) по віялу Pantone Matching System. Підприємство допомагає у розробці дизайну літографії, підборі кольорів. Власна лабораторія здійснює контроль якості продукції.

Типорозміри кришки - 38,43,48,51,53,58,63,66,70,82,89,100.

Типи формування кришки - RTO, RTS, RTB, RSB, FAO, FAB, FAS, FSB. Основними відмінностями кришок закаточних, що випускаються ТОВ «***** **»:

- розширений, завдяки особливостям використовуваних матеріалів та технології літографування і нанесення шару харчових емалей до 5,5 г м² на внутрішню поверхню, спектр призначення для цільового застосування;

- можливість, згідно нормованим технічним умовам, параметрам і особливостям технологічного процесу виробництва, виготовлення кришки як з ребром жорсткості для СКО і з клапаном для контролю вакууму для Twist-Off, так і без вказаних елементів, в залежності від потреб споживача;

- надійність та якість, які забезпечуються завдяки ефективній двоступеневій системі контролю якості (параметрів сировини, продукції та процесу виробництва), існуючій на підприємстві;

- естетика, повноколіровий дизайн;

- оптимальне співвідношення ціна/якість, що забезпечує доступність до якісної продукції на вітчизняному ринку для споживачів з різною купівельною спроможністю.

На даний момент продукція підприємства представлена групою товарів - кришка СКО та кришка Twist-off («твист-офф») і за відносно короткий термін завоювала довіру споживачів та користується попитом як на національному, так і на ринку країн СНД. Призначення продукції підприємства полягає в застосуванні при консервуванні харчових продуктів

у промислових умовах з використанням режимів стерилізації та пастеризації та у домашніх умовах.

Підприємство виготовляє кришку СКО та Twist-off у лакованому та літографованому вигляді. Індивідуальний підхід до потреб кожного споживача дозволяє сформулювати пропозицію, що задовольнить потреби кожного за критерієм ціна/якість товару. Яскравий дизайн оформлення літографованої продукції, або відбиток малюнку будь-якої складності за дизайном замовника є привабливим для споживача.

Висока якість продукції забезпечується завдяки існуючій на підприємстві двоступеневій системі контролю сировини, матеріалів та готової продукції, кваліфікації персоналу відділу технічного контролю та впровадженню інноваційних методів контролю.

Кришки СКО та кришка Twist-Off виготовляються за стандартами підприємства з харчової жерсті електролітичного лудіння ЕЖК № 18 та № 20, призначеної для консервної упаковки харчових продуктів, з застосуванням сучасних лакофарбових матеріалів, що володіють підвищеною стійкістю до механічних пошкоджень, стійкістю до лужних і кислотних середовищ при стерилізації при температурі 120 °С та пастеризації, що особливо важливо для подальшого забезпечення збереження консервованих харчових продуктів.

Склади ТОВ «***** **» знаходяться в межах підприємства. Структура виробничого відділу підприємства подана на рис 2.3

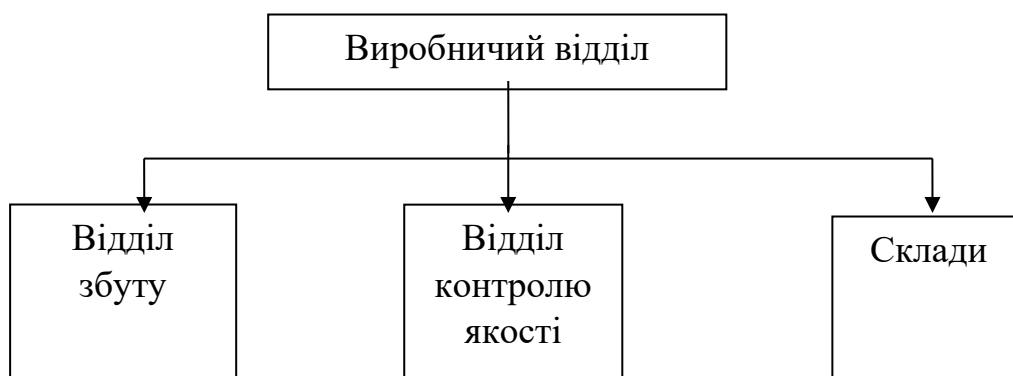
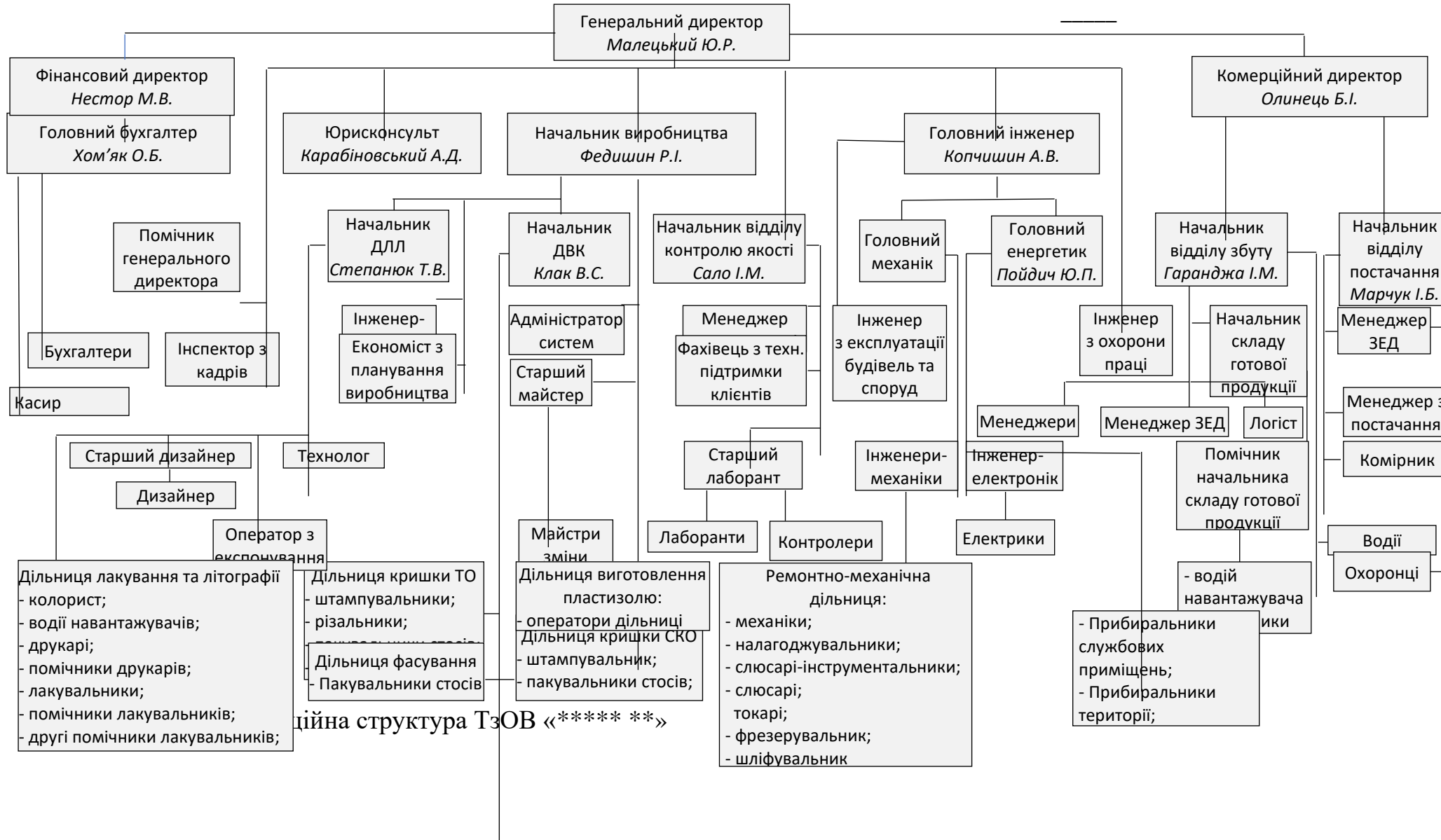

Рис. 2.3 Структура виробничого відділу підприємства

Організаційна структура ТОВ «***** **» 2024

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Генеральний директор

Організаційна структура ТОВ «***** **»

Структура організації – це взаємовідносини рівнів управління та функціональних областей, побудовані в такій формі, яка дозволяє найбільш ефективно досягати цілі організації. Організаційна структура ТОВ «***** **» подана на рис.2.4.

В ТОВ «***** **» лінійна структура управління, що базується на зосередженні всіх виробничих та управлінських функцій в руках одного керівника. Тут усі повноваження є прямими (лінійними) й виходять від вищої ланки управління. У таблиці 2.1 вкажемо на переваги і недоліки лінійної організації, в межах досліджуваного підприємства.

Таблиця 2.1

Переваги і недоліки лінійної структури управління

ТОВ «***** **»

Переваги	Недоліки
Одноосібність щодо відповідальності	Негнучкість
Чіткий розподіл обов'язків та повноважень	Неприспособованість до подальшого розширення підприємств
Оперативний процес прийняття рішень	Надто високі вимоги до компетентності керівника з усіх питань
Можливість підтримання високого рівня дисципліни	

Товариство діє на підставі законодавства України (Конституції України, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Закону України «Про господарські товариства», Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Закону України «Про власність», інших законодавчих актів України) та Статуту підприємства.

Товариство створено з метою здійснення підприємницької діяльності у наданні послуг, торгівельної діяльності, виробництво товарів, а також з метою задоволення громадських потреб у продукції Товариства,

роботах, послугах та реалізації на основі здобутого прибутку соціальних та економічних інтересів учасників та трудового колективу товариства.

Предметом діяльності Товариства є:

- гуртова та роздрібна торгівля кришками для банок, ковпачків;
- гуртова та роздрібна торгівля кришками для стерилізації, кришка для пастеризації;
- дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки;
- інша допоміжна діяльність у сфері транспорту
- неспеціалізована гуртова торгівля;
- гуртова та роздрібна торгівля продовольчими і непродовольчими товарами.

З кожним днем ТОВ «***** **» продовжує завойовувати прихильність споживачів та розвивати власну мережу у багатьох країнах світу. У табл. 2.2 показана динаміка чистого прибутку.

Таблиця 2.2

Чистий прибуток ТОВ «***** **»

Роки	2021	2022	2023	2023 р. до 2021 р.
Прибуток, тис. грн.	30375	61597	22980	-9395

Зобразимо динаміку чистого прибутку на графіку для зручності аналізу (рис. 2.5).

Рис. 2.5 Динаміка чистого прибутку 2021-2023 роки

Аналіз прибутку діяльності підприємства передбачає дослідження його рівня і динаміки кожного з показників прибутку (збитку) за звітний період порівняно з попереднім (базовим) періодом. Інформацію про основні види прибутку підприємства, як і основні дані для їх розрахунку, містить «Звіт про фінансові результати».

Аналіз фінансових показників діяльності підприємства за період 2022-2023 рр. наводимо в табл. 2.3

Таблиця 2.3

Динаміка показників економічної діяльності у ТОВ «***** **»

Показники	2021 р.	2022 р.	2023р.	Відхилення 2023р. до 2021р., (+/-)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт і послуг) тис.грн.	---	---	---	---
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг, тис.грн.	---	---	---	---
Валовий прибуток (збиток), тис.грн.	---	---	---	---
Інші операційні доходи	---	---	---	---
Операційні витрати	---	---	---	---
Фінансовий результат від операційної діяльності	---	---	---	---
Інші доходи	---	---	---	---
Фінансові витрати	---	---	---	---
Чистий прибуток (збиток), тис.грн.	---	---	---	---
Середньооблікова чисельність працівників, осіб:	---	---	---	---
Рівень рентабельності (збитковості) основної діяльності, %	---	---	---	---

За результати проведених досліджень можемо стверджувати, що фінансовий стан підприємства за останній рік чистий дохід від реалізації продукції станом на 2023 р становить 302967 тис грн. Знизилась також собівартість реалізованої продукції станом на кінець 2023 р становить 233436 тис. грн. Інші показники економічної діяльності також знизилися за 2023р порівняно з 2021р.

Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості проведено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки дебіторської та кредиторської заборгованості, тис. грн.

Показники	Станом на 31.12.2022 р.	Станом на 31.12.2023 р.	Відхилення, +/-
Дебіторська заборгованість, всього:	---	---	---
В т.ч. за товари, роботи і послуги	---	---	---
з бюджетом	---	---	---
за виданими авансами	---	---	---
Інша поточна дебіторська заборгованість	---	---	---
Кредиторська заборгованість, всього:	---	---	---
В т.ч. за товари, роботи і послуги	---	---	---
з одержаних авансів	---	---	---
з бюджетом	---	---	---
з позабюджетних платежів	---	---	---
зі страхування	---	---	---
з оплати праці	---	---	---
з учасниками	---	---	---
Інші поточні зобов'язання	---	---	---

Поглиблене дослідження дебіторської та кредиторської заборгованості має значну цінність. Недостатня увага до цього питання може призвести до банкрутства компанії. Можливо, варто розглянути реструктуризацію боргу як спосіб фінансового оздоровлення компанії. Ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю має вирішальне значення для збереження контролю за її розміром та строками формування на підприємстві. Це також сприяє посиленню якості контролю за своєчасним виконанням розрахунків між підприємствами. легко та швидко конвертувати актив у готівку без втрати його ринкової вартості - це те, що ми називаємо ліквідністю. У таблиці наведено розрахунок показників ліквідності підприємства. 2.5.

Таблиця 2.5.

Оцінка показників ліквідності і платоспроможності

ТОВ «***** **»

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення, 2023р. до 2021р., (+,-)	
				тис. грн.	%
Оборотні активи, всього	---	---	---	---	---
в т.ч. виробничі запаси	---	---	---	---	---
кошти в розрахунках	---	---	---	---	---
грошові кошти	---	---	---	---	---
Поточні зобов'язання	---	---	---	---	---
Коефіцієнти ліквідності: грошової (абсолютної)	---	---	---	---	---
швидкої (розрахункової)	---	---	---	---	---
загальної (поточної)	---	---	---	---	---

Значення коефіцієнту покриття більше 1 свідчить про те, що підприємство своєчасно ліквідує борги. Середній темп росту за 2021-2023 рр. показує збільшення даного показника. Аналізуючи отримані дані бачимо, що на підприємстві коефіцієнт абсолютної ліквідності зазнав суттєвих позитивних змін порівняно з 2021 роком, оскільки спостерігається його збільшення і становить 0,16. Відмінність коефіцієнта швидкої ліквідності від коефіцієнта абсолютної ліквідності полягає в тому, що в склад ліквідних коштів включається також дебіторська заборгованість та інші активи. Аналізуючи отримані дані, бачимо, що на підприємстві цей коефіцієнт зменшився і становить 0,59.

Основний товар підприємства є кришка. В ТОВ «***** **» працюють найкращі фахівці з виробництва кришок. Асортимент, вартість ьоварної продукції наведений у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

Вартість товарної продукції у ТОВ «***** **» за 2021-2023рр

Продукція	Вартість товарної продукції, тис. грн.			В середньому за 2021-2023рр.	
	2021 р	2022р	2023р	тис. грн	%
Кришка СКО 1-82	---	---	---	---	---
Кришка ТО-43	---	---	---	---	---
Кришка ТО-53	---	---	---	---	---
Кришка ТО-58	---	---	---	---	---
Кришка ТО-63	---	---	---	---	---
Кришка ТО-66	---	---	---	---	---
Кришка ТО-77	---	---	---	---	---
Кришка ТО-82	---	---	---	---	---
Кришка 110-89	---	---	---	---	---
Разом по	---	---	---	---	---

Давальницькі послуги	---	---	---	---	---
Всього по підприємству	---	---	---	---	---

Рис. 2.6. Кришка СКО

Кришка Twist-Off 66 мм (рис. 2.6.) призначена для закатки скляних банок і пляшок, для консервації.

Рис. 2.7 Кришка Twist-Off 66 мм Червона для скляних банок і
пляшок

Кришка Twist-Off 82 мм (рис. 2.8) срібло для скляних банок і пляшок призначена для закручування скляних банок і пляшок, для консервації.

Рис.2.8 Кришка Twist-Off 82 мм

Загалом асортиментна ряд кришок подано на рис. 2.9

Рис. 2.9 Кришка Twist-Off в асортименті

На підприємстві виготовляють кришки під замовлення залежно від діаметрів та зовнішнього вигляду. Розроблення індивідуальної пропозиції під потреби конкретного клієнта здійснюється у декілька етапів:

1. Розробка проекту. На цьому етапі відділ розробляє продукцію замовнику.

2. Створення комерційної пропозиції: зведення основних рахунків, в одну кінцеву ціну, оформлення комерційної пропозиції.
3. Погодження пропозиції, підписання контракту. Коли клієнт погоджує пропозицію складається та підписується угода, у якій вказується предмет договору, терміни виготовлення тощо. На цьому етапі також відбувається оплата, згідно умов договору.
4. Виробництво. Процес замовлення матеріалів та їх доставки. Створення самого товару.
5. Доставка. Після виготовлення продукції її відправляють замовнику. Сервісне обслуговування.

Система продуктової політики ТОВ «***** **» повинна являти собою сукупність взаємодіючих елементів: людей, атмосфери, матеріального середовища, процесу надання послуги та сутнісних характеристик послуги. На успішність продуктової політики ТОВ «***** **» чинять вплив такі фактори, як якість кришки, імідж підприємства та гарантії.

Вхідним, додатково запропонованим, елементом моделі продуктової політики, що визначає особливості кожної зі складових механізму, є сутність якості товару. Вихідним елементом є рівень задоволеності споживача. Впровадження системи якості на підприємстві дає можливість для використання інновацій, покращення показників використання основних виробничих фондів і капітальних вкладень, сприяє зниженню затрат трудових, матеріальних та фінансових ресурсів, удосконаленню технологій організації і управління.

В межах ТОВ «***** **» дотримуються наступних принципів:

Принцип системного підходу передбачає необхідність управління якістю на всіх рівнях; розподіл процесів управління якістю на всі стадії життєвого циклу (ЖЦ); охоплення всіх функцій управління по відношенню до керованого об'єкта та сертифікації.

Принцип стандартизації вказує на те, що всі основні вимоги до якості наданої послуги та системи управління якістю мають регламентуватися або забезпечуватися відповідним стандартами та нормативно-технічною документацією, а також сертифікатами.

Принцип комплексного рішення передбачає комплексний підхід до проблеми підвищення якості послуги.

Принцип динамічності передбачає безперервний процес вдосконалення товару в процесі її функціонування з урахуванням науково-технічного прогресу, змін вимог нормативно-технічної документації та накопиченого досвіду. Принцип передбачає кілька етапів розвитку системи (від самої недосконалої до автоматизованої), спочатку на галузевому, а потім на загальнодержавному рівнях, розглядаючи її як відкриту систему, що підлягає розгалуженню в міру розвитку виробництва і управління.

Принцип оптимальності передбачає забезпечення вирішення поставлених завдань на основі вибору найкращого варіанта проекту за мінімальних витрат на розробку системи та її функціонування.

Якість кришки у ТОВ «***** **» визначається:

- оперативністю роботи по підборі і організації якості товару по запитах клієнтів;
- швидкість обслуговування в комплексі визначає ступінь задоволення кожного клієнта;
- термінами отримання довідкової інформації;
- відповідністю якості кришки стандартам та вимогам.

Організація роботи із управління якістю ТОВ «***** **» полягає у визначенні повноважень, відповідальності та взаємодії персоналу підприємств контролі діяльності, яка впливає на якість кришки. Ця діяльність включає виявлення претензій, скарг, рекламаций споживачів, визначення і проведення заходів з їх ліквідації та попередження; формування вимог

внутрішньої перевірки якості кришки; забезпечення необхідними засобами контролю.

Отже, система управління якості продукції не є повністю досконалою, тому що вона не дає 100% гарантії якості, а багато чого залежить від людського фактору, на виробництві задіяна велика кількість людей.

Асортиментна політика ТОВ «***** **» розглядається як частина єдиної політики формування пропозиції. З цієї точки зору, асортиментна політика ТОВ «***** **» поєднує в собі визначення набору асортиментних груп, які є найбільш пріоритетними з точки зору забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства в стратегічному і тактичному періоді. Асортиментна політика ТОВ «***** **» виокремлює наступні складові: співвідношення видів кришок, що знаходяться на різних стадіях життєвого циклу.

2.2. Організація обліку витрат на підприємство

Облік витрат на підприємстві повинен забезпечувати достовірну, своєчасну і вичерпну інформацію про кількість і вартість отриманої продукції (товарів, робіт, послуг), собівартість продукції в цілому по підприємству та його окремих підрозділів.

Процес формування собівартості спочатку ведеться в системі оперативного обліку ТОВ «***** **». Витрати ретельно фіксуються на основі замовлень, видів продукції, каналів збуту та інших важливих факторів..

Оскільки ТОВ «***** **» є малим середнім підприємством, на підприємстві ведеться журнально-ордерна форма обліку. Усі дані первинних документів та аналітичних звітів про витрати збираються та систематизуються в розділі I Журналу-ордеру № 5. Цей журнал ведеться за кредитом рахунків 90, 92, 93, 94. Надалі фінансовий звіт суб'єкта

підприємництва отримуватиме з реєстрів дані про господарські операції за звітний період у згрупованому вигляді.

В аналітичній системі обліку витрати організовуються та відстежуються шляхом класифікації статей на основі змін в активах і пасивах.

Для розрахунку собівартості ТОВ «***** **» використовувався інший підхід, не покладаючись на договори. Витрати збираються в кожному за цим методом.

Отримано замовлення від клієнта. Прямі витрати: згідно з первинною документацією непрямі витрати розподіляються виходячи з частки прямих витрат.

Прямі витрати призначаються до замовлення відразу, тоді як непрямі витрати розподіляються на основі суми замовлення та класифікуються за місцем їх виникнення. Звіт про калькуляцію складається після повного виконання замовлення. Витрати ретельно організовані в певному порядку. Під час підрахунку загальної вартості замовлення всі прямі та непрямі витрати об'єднуються, а також враховується вартість будь-яких невикористаних товарів, які повертаються на склад.

В ТОВ «***** **» облікова політика суворо диктує використання спеціальних рахунків з класу 9, до яких входять «Собівартість реалізованої продукції», «Загальновиробничі витрати», «Адміністративні витрати», «Витрати на збут» та «Інші операційні витрати». діяльності."

На ТОВ «***** **» витрати, пов'язані з операційною діяльністю і включаються до виробничої собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), поділяються на прямі та непрямі.

Прямі витрати складаються з прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці та інших прямих витрат. За дебетом активного рахунку 23 «Виробництво» відображається синтетичний облік прямих

витрат. Витрати на виробництво обліковуються за дебетом, а витрати на виробництво (товарів, робіт, послуг) – за кредитом.

До непрямих витрат належать додаткова заробітна плата (премії) і загальновиробничі витрати. Розподіл непрямих витрат потім записується на активний рахунок 91. Дебети рахунків відображають визнані витрати, тоді як кредити представляють щомісячні суми, розподілені на рахунки 23 і 90. Здається, що цей рахунок постійно змінюється.

Основні кореспонденції ТОВ «***** **» відображення прямих і непрямих витрат на наведено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Відображення в ТОВ «***** **» обліку прямих і непрямих витрат

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Відображено прямі матеріальні витрати на ремонт у ТОВ «Технока УА»	23	20
2	Нараховано амортизацію на технологічне устаткування у ТОВ «Технока УА»	23	13
3	Нараховано амортизацію на основні засоби загальновиробничого призначення (постійні витрати) у ТОВ «Технока УА»	91	13
4	Відображено витрати по операційній оренді основних засобів загальновиробничого призначення (постійні витрати) у ТОВ «Технока УА»	91	685
5	Нараховано податковий кредит по ПДВ у ТОВ «Технока УА» у ТОВ «Технока УА»	641	685
6	Нараховано заробітну плату виробничого персоналу і соціальні внески (збори) на неї у ТОВ «Технока УА»	23 23	661 65
7	Нараховано заробітну плату персоналу загальновиробничого призначення і соціальні внески у ТОВ «Технока УА»	91 91	661 65
8	Відображено витрати на утримання і обслуговування споруд загальновиробничого призначення (змінні витрати) у ТОВ «Технока УА»	91 641	685 685
9	Списано змінні загальновиробничі витрати у ТОВ «Технока УА» Списано постійні загальновиробничі витрати на витрати виробництва у ТОВ «Технока УА» Списано постійні загальновиробничі витрати на собівартість продукції у ТОВ «Технока УА»	23 23 90	91 91 91
10	Відображено виробнича собівартість послуг у ТОВ «Технока УА»	903	23
11	Відображено фінансовий результат у ТОВ «***** **»	791	903

Аналізуючи облік прямих і непрямих витрат ведеться за підрозділами, цехами, видами виробництва, товарними групами, статтями витрат.

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю поділяються на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Ці витрати не включаються до виробничої собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

Керівництво класифікує адміністративні витрати на основі їх прямого чи опосередкованого відношення до конкретних продуктів або центрів відповідальності. Частина витрат покривається комісією за управління

Облік адміністративних витрат ведеться на активному рахунку 92, який використовується для накопичення витрат, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням підприємства. Бухгалтерський облік адміністративних витрат передбачає списання з рахунка обліку визнаних витрат та кредитування рахунка 791 «Результат операційної діяльності» для відображення дебету адміністративних витрат.

Управління витратами на збут здійснюється через активний рахунок під назвою «Витрати на збут». Хочу лише зазначити, що в дебетовій частині рахунка відображаються визнані витрати на збут, а в кредитовій – дебет рахунку 791, також відомого як «Результат операційної діяльності».

Додаткові операційні витрати охоплюють витрати, відомий як активний синтетичний рахунок 94, спеціально використовується для відстеження та реєстрації операційних витрат підприємства. Він охоплює всі витрати, пов'язані з діяльністю підприємства, за винятком уже облікованих на рахунках 90, 91, 92 і 93. За дебетом відображаються визнані витрати, а за кредитом - дебет рахунку 791 "Результат операційної діяльності".

Відображення адміністративних витрат, витрат на збут та інших витрат від операційної діяльності в ТОВ «***** **» можна побачити в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Відображення в ТОВ «***** **» обліку адміністративних витрат, витрат на збут і інших витрат операційної діяльності

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Відображено витрати на службове відрядження адміністративного персоналу в ТОВ «***** **»	92	372
2	Нараховано амортизація адміністративного приміщення в ТОВ «***** **»	92	131
3	Сплачено послуги за проведений аудит в ТОВ «***** **»	92	311
4	Нараховано заробітна плата адміністрації і соціальні внески (збори) ТОВ «***** **»	92 92	66 65
6	Списано на фінансовий результат адміністративні витрати в ТОВ «***** **»	791	92
7	Відображено витрати на відрядження працівників відділу збуту в ТОВ «***** **»	93	372
8	Нараховано амортизація основних засобів відділу збуту	93	131
9	Сплачено послуги реклами в ТОВ «***** **»	93	311
10	Нараховано заробітна плата працівникам відділу збуту адміністрації і соціальні внески в ТОВ «***** **»	93 93	66 65
12	Списано на фінансовий результати витрати на збут в ТОВ «***** **»	791	93
13	Відображено витрати від первісного визнання активів на дату балансу в ТОВ «***** **»	940	23
14	Відображено витрати з виконання досліджень та розробок в ТОВ «***** **»	941	13
15	Відображено собівартість реалізованих виробничих запасів в ТОВ «***** **»	943	20
16	Відображено зменшення первісної вартості виробничих запасів, МШП в ТОВ «***** **»	946	20
17	Списано інші витрати операційної діяльності на фінансові результати в ТОВ «***** **»	791	94

Облік адміністративних витрат здійснюється за статтями витрат, зосередженими на технічному обслуговуванні та управлінні виробництвом. Собівартість збуту розподіляється на різні статті витрат, пов'язані з відділом збуту. Аналіз обліку різноманітних операційних витрат здійснюється за різними видами витрат.

Тому правильна організація необхідна для підвищення ролі бухгалтерського обліку на підприємстві, забезпечення достовірної

інформації для прийняття економічно обґрунтованих рішень та зниження ризиків у виробничо-фінансовій діяльності. Організація обліку витрат і його основні положення закладені в обліковій політиці підприємства і є основою обліку витрат і випуску продукції.

Аналіз системи бухгалтерського обліку на підприємстві показав, що як первинний, так і синтетичний та аналітичний облік витрат ведеться якісно, результативно та своєчасно, відповідно до планів, документів та чинного законодавства. У Звіті про фінансові результати наводиться інформація про всі витрати підприємства ТОВ «***** **» за результатами роботи. Після ретельного аналізу цього звіту стає очевидним, що витрати компанії точно та всебічно задокументовані. Аналіз пройшов без помилок.

2.3 Основні аспекти контролю в ТОВ «*** **»**

Контроль є потужним інструментом попередження та виявлення порушень. Він відіграє вирішальну роль в управлінні економікою, реалізуючи рішення та надаючи інформацію як про позитивні, так і про негативні сторони виробничої діяльності. Він передбачає систематичні та конструктивні зусилля керівників управління для узгодження фактичного виконання з бажаними цілями.

Внутрішньоекономічний контроль передбачає безперервний моніторинг ефективності підприємства, збереження та ефективного використання ресурсів і коштів, надійності операцій і процесів.

Для ефективного попередження та розкриття будь-яких нецільових або нецільових витрат матеріальних та фінансових ресурсів на досліджуваному підприємстві «***** **»

Щоб посилити контроль за збереженням активів в організації, чітко визначено осіб, які мають значну відповідальність за цю сферу.

Одним із способів збереження контролю в економіці є практика взаємних перевірок, коли працівники призначають і переглядають завдання один для одного.

Впровадження такої процедури допомагає мінімізувати криву навчання та дозволяє ідентифікувати будь-які механічні помилки.

ТОВ «***** **» здійснює різноманітні контрольні заходи, такі як:

- Регулярне порівняння, аналіз та перевірка бухгалтерського обліку.
- Перевірка правильності записів.
- Моніторинг функціонування та використання комп'ютерних інформаційних систем, у тому числі контроль періодичних змін комп'ютерних програм та доступу до інформаційної бази даних.
- Впровадження та перевірка контрольних рахунків та регістрів бухгалтерського обліку для рахунків.
- Встановлення порядку документообігу та погодження.
- Забезпечення відповідності внутрішніх правил законодавчим актам та зовнішнім джерелам інформації.
- Зіставлення загальної суми грошових коштів, цінних паперів і матеріальних засобів із записами в регістрах бухгалтерського обліку.
- Порівняння та аналіз фінансових результатів підприємства з показниками фінансового плану.

Під час практичної діяльності досліджуване підприємство здійснює комплекс контрольних процедур. Одна з цих процедур спрямована на забезпечення повноти даних. Його мета - гарантувати, що всі дані, пов'язані з господарськими операціями, точно зареєстровані в облікових регістрах і прийняті для подальшої обробки.

Вкрай важливо мати відповідні процедури для підтримки точності даних. Це гарантує, що всі господарські операції оперативно та точно реєструються в системі бухгалтерського обліку з правильним віднесенням до відповідних рахунків.

- Процедури контролю для дозволу операцій розроблені для забезпечення законності операцій.

- Встановлення протоколів для ефективного управління захистом активів та інвентарю.

- Впровадження процедур для обмеження доступу до активів компанії, гарантуючи, що лише уповноважені особи можуть отримати до них доступ. Це допомагає запобігти крадіжці, пошкодженню та втраті активів. Вони включають: впровадження надійної системи контролю та доступу на підприємстві, встановлення пристроїв безпеки, таких як сигналізація, сейфи та складське обладнання, а також проведення регулярних внутрішніх аудитів.

Щомісячний контроль має певні переваги перед річним контролем. Здійснюючи ретельний моніторинг, хід виробництва кожної кришки можна оцінювати до 12 разів на рік

Внутрішній аудит є найважливішим елементом системи внутрішнього контролю. Щорічний контроль проводить компанія Deloitte Touche Tohmatsu Limited (Делойт Туш Томацу Лімітд) — група компаній у сфері аудиторських та консалтингових послуг, це одна з компаній «великої четвірки» зі штаб-квартирою в Лондоні.

У таблиці 2.9 ми досліджуємо загальні етапи процесу внутрішнього аудиту на підприємстві.

Виконуючи аудит, щоб запропонувати пропозиції щодо зниження виробничих витрат, аудитор повинен виконати спеціальні процедури для виявлення закономірностей і кількісних взаємозв'язків між ключовими факторами виробництва. Це допоможе визначити індивідуальне значення кожного фактора в загальній собівартості продукції. Аналізуючи фінансові дані, аудитор може зробити логічні висновки та запропонувати шляхи використання резервів збільшення обсягів виробництва та зниження витрат.

Таблиця 2.9

Стадії внутрішнього аудиту підприємства

Стадія аудиту	Етапи аудиту
1	2
1. Підготовка і планування аудиторської перевірки (початкова)	<ul style="list-style-type: none"> - Збір інформації про компанію; - Аналіз та оцінка систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю компанії; - Оцінка та визначення прийнятного рівня аудиторського ризику та суттєвості; - Визначення областей аудиту, процедур аудиту, обсягу вибірки аудиту та тривалості аудиту. - Підготовка та отримання погодження від керівника робочої групи плану та програми аудиту.
2. Проведення аудиторської вибірки і здійснення аудиторських процедур (дослідна)	<ul style="list-style-type: none"> - Проведення аудиторської вибірки для оцінки достовірності фінансових даних. - Аналіз господарських операцій, щоб отримати уявлення про діяльність компанії. - Забезпечення відповідності компанії необхідним вимогам для складання фінансової звітності. - Проведення аудиторських процедур на основі різних критеріїв, таких як наявність, повнота, точність, класифікація, відповідальність, перевірка рахунків, оцінка витрат, права та обов'язки та законність.
3. Оцінка результатів проведених аудиторських процедур і складання звіту аудитора й аудиторського висновку (завершальна)	<ul style="list-style-type: none"> - Оцінка ефективності аудиторської вибірки та виконання аудиторських процедур; - Узагальнення та аналіз висновків перевірок; - Обговорення з керівництвом компанії питань, виявлених під час аудиту; - Розгляд та затвердження змін до фінансової звітності підприємства, запропонованих аудиторською фірмою; - Підготовка аудиторського висновку, який потім подається керівництву підприємства; - Забезпечення ефективного усунення компанією будь-яких значних викривлень у фінансовій звітності, виявлених під час процесу аудиту; - Підготовка документу, що підсумовує виконану роботу, та остаточного аудиторського звіту

Дослідження показали, що сьогодні існує налагоджена система контролю витрат. Ця система передбачає створення центрів витрат і центрів відповідальності, які відіграють вирішальну роль в управлінні виробничими витратами та загальними бізнес-операціями. Ця система буде ефективною,

якщо на підприємстві діє система управлінського обліку. Тим не менш, важливий аспект управлінського обліку включає нагляд за витратами, центрами та їх розташуванням у виробничому процесі. Це також включає центри моніторингу, які пов'язані з іншими сферами відповідальності. Таким чином, при практиці управлінського обліку стає важливим визначити сфери, де нараховуються витрати.

Місця виникнення витрат - це окремі одиниці, які визначаються їхніми фізичними або функціональними відмінностями. Вони відповідають за нагляд за належним управлінням виробничими ресурсами, забезпеченням компенсації витрат і впровадженням ефективного планування, нормування та обліку витрат виробництва. Їхня роль також включає моніторинг та управління витратами на різних рівнях, таких як цех, район і команда.

До осіб, відповідальних за нагляд за системою контролю, належать керівники підприємств, спеціалісти відповідних підрозділів, працівники бухгалтерії, які здійснюють контрольні функції за допомогою

Зворотній зв'язок. Суб'єктам контролю важливо мати доступ до інформації щодо управлінських рішень, результатів, які вони виробляють, і методів їх досягнення. Крім того, вкрай важливо виявити будь-які недоліки чи помилки в господарській діяльності. Контрольно-ревізійні процедури можуть здійснювати спеціалісти різних підрозділів, зокрема економісти, бухгалтери, технологи, товаровиробники, юристи. Вони можуть працювати разом або незалежно, залежно від їхніх конкретних обов'язків.

Для грамотного та успішного формування системи управління центрами витрат і центрами відповідальності, а також для досягнення ефективного функціонування цієї схеми на підприємстві необхідно дотримання певних умов:

- 1) Аналіз основних напрямків господарської діяльності підприємства та розуміння його організаційної структури;

- 2) Вивчення виробничої діяльності підприємства та визначення центрів, відповідальних за технологію виробничого процесу;
- 3) Аналіз витрат, доходів і прибутку підприємства;
- 4) Визначення центрів відповідальності, визначення їх статусу та регулювання їх взаємодії;
- 5) Створіть повний список звітів для кожного центру відповідальності та отримайте показник для оцінки ефективності кожного центру.
- 6) Реалізувати відповідні права та обов'язки центру відповідальності [49].

Підводячи підсумок, очевидно, що компанія стикається з критичною проблемою зменшення втрат матеріальних активів на різних етапах виробництва, транспортування, зберігання та продажу своєї продукції, що може мати суттєвий вплив на її загальну вартість. Таким чином, важливо зосередитися на встановленні точних економічно нормативних втрат матеріальних цінностей. Це значно підвищить ефективність внутрішнього аудиту в усьому процесі виробництва, транспортування, зберігання та реалізації врожаю.

Одним із основних обмежень практики внутрішнього аудиту є те, що вона значною мірою покладається на завершені транзакції. На практиці мало уваги приділяється спрямованості внутрішнього аудиту на майбутнє. Як правило, керівники та бухгалтери в основному мають справу з історичними статистичними та бухгалтерськими даними за минулі періоди.

РОЗДІЛ III. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ У ТОВ «*** **»**

3.1. Вдосконалення обліку витрат організації на підприємстві

Успіх ТОВ «Технокап» значною мірою залежить від ефективності бухгалтерського обліку та налагодження інформаційних потоків для задоволення потреб керівників компанії та зовнішніх зацікавлених сторін, таких як постачальники, банки, партнери та страхові компанії. Для забезпечення ефективності діяльності організації необхідно постійне вдосконалення фінансового та управлінського обліку, в тому числі обліку витрат. Цього можна досягти шляхом дослідження теоретичних і практичних аспектів їх побудови та застосування системного підходу.

Системний підхід охоплює розуміння принципів побудови, вивчення поведінки досліджуваного об'єкта, аналіз взаємодії його елементів на всіх рівнях структурної ієрархії та забезпечення загальної цілісності та функціональності об'єкта. Такий підхід поєднує в собі внутрішні складові вдосконалення фінансового та управлінського обліку, а також узгоджує облікові рішення з системою управління підприємством. Так само, вирішальним фактором організації управлінського обліку на підприємствах є вибір найбільш ефективної моделі обліку витрат. Ця модель повинна досягати оптимального поєднання, збалансованості та узгодженості різних методів, водночас добре адаптуючись до вимог системи управління.

Таким чином, впровадження системного підходу до обліку витрат дозволить «Технокапу УА» ефективно аналізувати як теоретичні, так і практичні аспекти своєї діяльності. Це допоможе визначити ключові сфери для вдосконалення як фінансового, так і управлінського обліку.

Одним із ключових аспектів управлінського обліку є ефективна організація обліку витрат за центрами відповідальності. Це відіграє

вирішальну роль у сприянні реалізації різних функцій у системі управління, таких як планування, облік і контроль.

Сьогодні виклики організації обліку витрат за центрами відповідальності продовжують залишатися актуальними через їх практичний характер. Вкрай важливо враховувати унікальні характеристики кожного окремого підприємства, де впроваджується система управлінського обліку.

Для досягнення цієї мети ми рекомендуємо використовувати категоризацію облікових даних управління витратами за центрами відповідальності. Таким чином, створення налагодженої системи управлінського обліку розподілу витрат на ТОВ «***** **» має відбуватися в певній послідовності та включати декілька відповідних заходів (рис. 3.1).

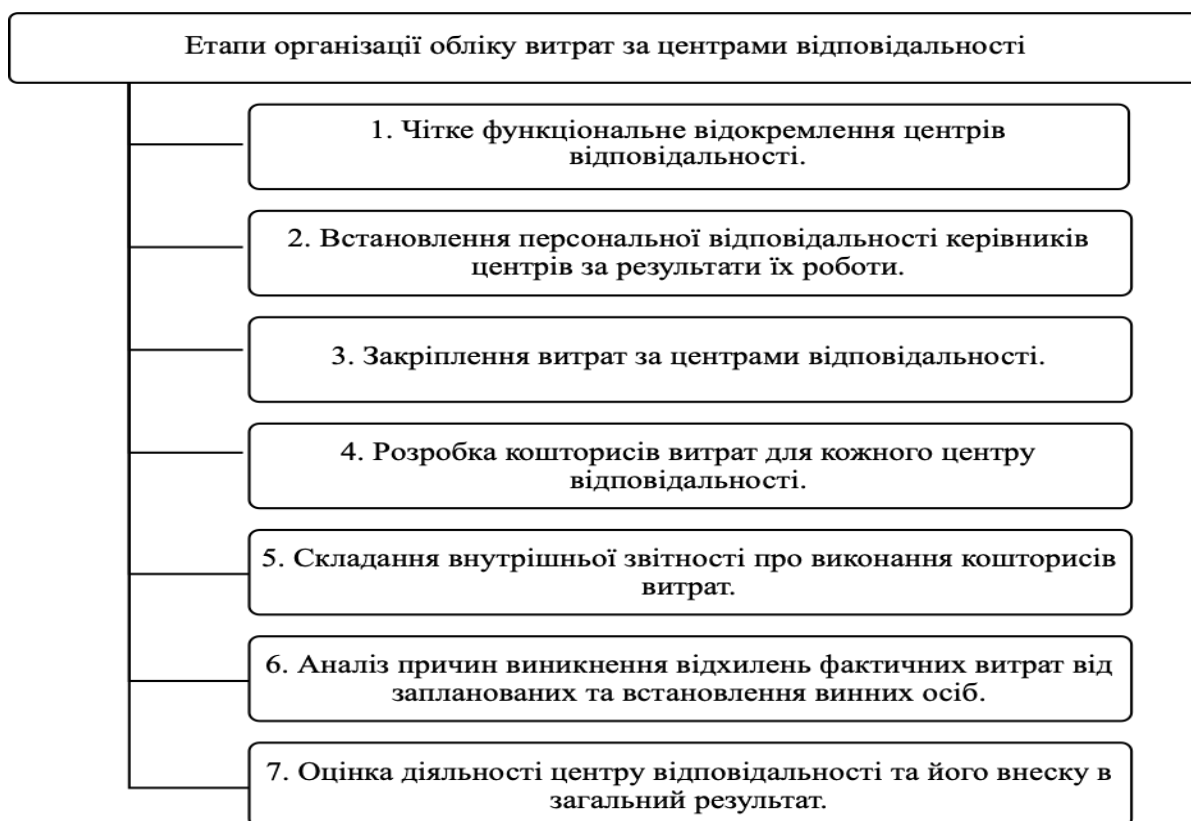

Рис. 3.1. Етапи розподілу центрів відповідальності в обліку з управління витратами

У рамках початкового етапу впровадження обліку витрат за центрами відповідальності на ТОВ «***** **» планується створення окремих центрів

для чіткого розподілу відповідальності за конкретними особами. Тим часом центр відповідальності зазвичай розглядається як окрема частина компанії, де керівники несуть особисту відповідальність за результати роботи своїх підрозділів.

На другому етапі важливо забезпечити персональну відповідальність керівників відповідних підрозділів за результати своєї роботи. Це можна зробити шляхом групування центрів відповідальності за їх функціональними характеристиками.

На третьому етапі вкрай важливо розподілити витрати на конкретні центри відповідальності. Цей процес діє за принципом контролю витрат, де витрати центрів відповідальності поділяються на контрольовані та неконтрольовані. Відповідальність за контрольовані витрати несуть виключно керівники.

Після впровадження облікових центрів відповідальності на ТОВ «***** **» наступними важливими кроками є створення кошторисів для кожного центру та генерація внутрішніх звітів для оцінки фактичних показників щодо планових показників. Ці звіти допоможуть проаналізувати причини будь-яких відхилень між реальними та запланованими витратами, визначити винних і дати загальну оцінку ефективності центрів відповідальності.

З нашої точки зору, вкрай важливо, щоб внутрішня система звітності компанії була оптимізованою, стандартизованою та універсальною. Він має потенціал для використання в різних сегментах і періодах часу, що робить його універсальним для багатьох цілей. Враховуючи це, ми створили форми внутрішньої звітності, які є ефективними для оцінки діяльності запропонованих центрів відповідальності на ТОВ «***** **». До таких форм відносяться:

- Звіт про виконання кошторису закупівельної служби.
- Звіт про виконання кошторису складу.

- Звіт про виконання кошторису відділу збуту.
- Звіт про виконання управлінського кошторису.

Подібно до сертифікованого бухгалтера з управлінського обліку (СМА), останні кроки в процесі організації обліку витрат за центрами відповідальності передбачають проведення операційного аналізу для виявлення відхилень між фактичними та запланованими витратами, визначення основних причин і осіб, відповідальних, і оцінку продуктивності центрів відповідальності та його вплив на загальний результат.

Виходячи з наданої інформації, можна зробити висновок, що найбільш ефективна система управлінського обліку на ТОВ «***** **» буде досягнута лише за умови оптимального поєднання позаконтрактної моделі обліку витрат та запропонованої системи організації обліку витрат за центрами відповідальності.

Рекомендуємо реалізувати систему організації обліку витрат за центрами відповідальності в автоматизованому середовищі. При вживанні відповідних заходів буде посилено контроль за структурними підрозділами компанії, забезпечено обмежений доступ до бухгалтерської інформації. Таким чином, за допомогою цієї системи керівник «Технокапу УА» матиме доступ до необхідної інформації для ефективного управління, а саме в узагальненому вигляді, організовані, включені як до внутрішніх, так і до зовнішніх звітів. Як головний системний адміністратор, він контролюватиме доступ користувачів до мережі та забезпечуватиме безперебійний обмін інформацією. Керівники відповідних рівнів, а саме керівники центрів відповідальності, несуть відповідальність за контроль за виконанням планових показників у структурних підрозділах, які вони очолюють. Як наслідок, для них вкрай важливий доступ до інформації з первинних та зведених облікових реєстрів. Фахівці відділу матимуть доступ лише до інформації про первинні та зведені документи. Працівники бухгалтерії несуть відповідальність за управління витратами на кожному етапі

бухгалтерського процесу, забезпечуючи доступ до всієї необхідної інформації в рамках затвердженого документообігу, який контролює головний бухгалтер.

Таким чином, завдяки впровадженню запропонованих удосконалень у структурі обліку витрат для ТОВ «***** **», відбудеться трансформація системи та процесу бухгалтерського обліку. Це призведе до підвищення рівня управління підприємством та значного покращення функцій і можливостей бухгалтерії. Впроваджуючи добре структуровану систему управлінського обліку, організація може налагодити ефективні потоки інформації та покращити управління витратами через центри відповідальності. Такий системний підхід призведе до більш раціональної побудови інформаційної системи і в кінцевому підсумку покращить управління витратами. Згідно з результатами нашого дослідження, очевидно, що впровадження автоматизованої обробки облікової інформації є важливим для ефективного обліку витрат.

3.2. Стратегії максимізації ефективності витрат у сучасному ринковому середовищі

Поточні витрати зазвичай відносяться до витрат, понесених компанією, які безпосередньо пов'язані з її основною функцією виробництва товарів. Ці витрати охоплюють придбання сировини, основних і допоміжних матеріалів, оплату праці працівників, а також загальновиробничі та накладні витрати. Більшість витрат зазвичай оплачується товарами чи послугами та фізичною валютою. Коли мова заходить про оцінку результатів діяльності підприємства, грошова оцінка витрат набуває вирішального значення, оскільки вона точно відображає вартість продукції.

Управління поточними витратами в ринкових умовах має вирішальне значення для досягнення високого економічного результату та забезпечення

конкурентоспроможності підприємства. Вона передбачає не тільки скорочення витрат, а й зосередження на збільшенні прибутку.

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» витрати призводять до зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок вилучення або розподілу власниками), якщо ці витрати можна точно оцінити. Як правило, витрати компанії, пов'язані з регулярною діяльністю, включають собівартість проданих товарів, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Водночас витрати на конкретний фактор виробництва можуть сильно відрізнятися залежно від прийнятого рішення, і, природно, вони відрізняються на різних підприємствах.

Під час нагляду за бізнесом ефективне управління витратами має вирішальне значення. Це передбачає ретельний моніторинг і регулювання витрат [2]. Положення про бухгалтерський облік 16 визначає принципи відображення та відображення витрат у фінансовій звітності підприємств (рис. 3,2).

У підрозділі управління витратами підприємства велика увага приділяється оптимізації процесу формування витрат. Це досягається шляхом застосування ряду фінансових і математичних методів і моделей. Ці засоби використовуються для обґрунтування як абсолютних, так і відносних величин, а також загальної структури витрат.

Оптимізація витрат підприємства передбачає вирішення кількох ключових завдань: оцінку доцільності загальної суми витрат, забезпечення її відповідності запланованим значенням, аналіз факторів, які впливають на суму та структуру витрат, визначення потенційних можливостей зниження витрат і розробку стратегій для їх використання. можливості. Оптимізація витрат суб'єкта господарювання є найважливішим аспектом планування прибутку.

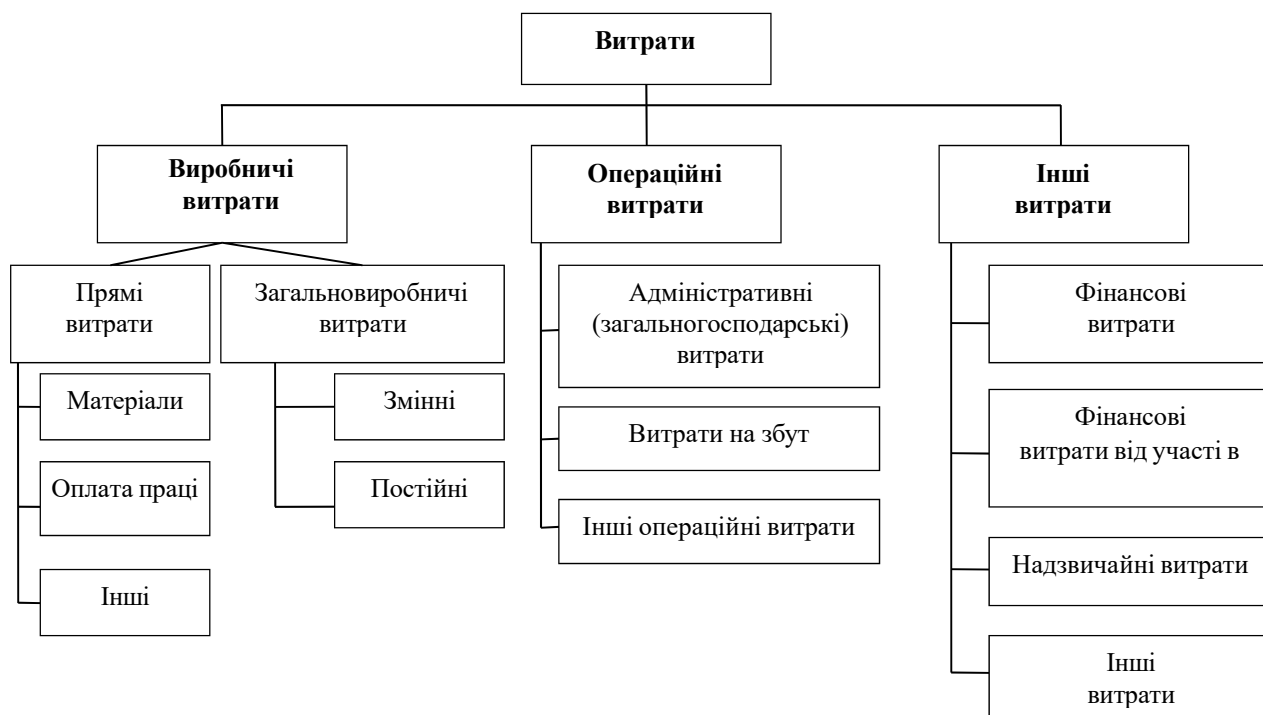

Рис. 3.2. Класифікація витрат підприємства згідно П(С)БО 16

передбачає впровадження різних стратегій для ефективного управління моделлю прибутку компанії. Використовуючи метод оптимізації витрат, підприємства використовують фінансові, математичні та статистичні методи для моделювання фінансових процесів і показників. Це допомагає їм приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо визначення абсолютного значення або структури витрат із прийнятним рівнем статистичної достовірності. Важливо підкреслити, що існує декілька методів оптимізації загальних витрат суб'єкта господарювання, які заслуговують на увагу:

- ABC аналіз;
- XYZ аналіз;
- аналіз вартості.

ABC-аналіз передбачає процес визначення та прийняття стратегічних рішень щодо розподілу витрат у моделі управління прибутком компанії. Аналіз ABC обертається навколо ідеї «центру витрат» - окремого

функціонального та організаційного аспекту (наприклад, технологічної операції чи угоди), який сприяє створенню узгодженої групи витрат для компанії. При оцінці центру витрат його можна розглядати з точки зору всього підприємства або як окремої структурної одиниці, або навіть як інший об'єкт аналізу.

Типовий набір центрів витрат підприємства може включати: технічне обслуговування обладнання, постачання сировини, доставку продукції клієнтам, дослідження та розробки тощо.

З наданої інформації можна встановити конкретний підхід і метод для впровадження ABC-аналізу. Важливо підкреслити, що категоризація витрат у компанії для аналізу ABC здійснюється в два окремі етапи:

- 1) Ідентифікація витрат за конкретними ключовими показниками (критерії ідентифікації);
- 2) Класифікація визначених витрат на основі центрів витрат.

При виконанні ABC-аналізу важливо враховувати різні аспекти виробничого процесу, такі як технічні, організаційні та фінансові особливості. Додатково необхідно визначити центри витрат суб'єкта господарювання. Використовуючи досвід західних підприємств, в даному випадку використовується 4-етапна модель аналізу MBZ. Аналіз виробничого процесу, відстеження розподілу витрат і оцінка центрів витрат для прийняття управлінських рішень.

З іншого боку, є деякі недоліки, які слід враховувати, коли мова йде про аналіз ABC. До них відносяться суб'єктивний характер визначення та вибору ключових параметрів для аналізу, а також трудомісткий і дорогий процес збору та систематизації необхідної інформації.

Вивчає технологію обґрунтування управлінських рішень щодо оптимізації витрат підприємства шляхом виявлення та точного визначення напрямків їх скорочення, а також визначення методів мобілізації цих ресурсів.

Аналіз XYZ організовано та проведено з урахуванням певних фундаментальних припущень. Ці припущення включають необхідність узгодження економічних витрат підприємства із зусиллями з виявлення та мобілізації економічних резервів. Крім того, досягнення пропорційної економії витрат може бути досягнуто шляхом скорочення фінансування статей витрат, які складають значну частину загальних витрат.

В рамках аналізу XYZ витрати підприємства групуються через серію взаємопов'язаних ітерацій. Ці ітерації включають:

- 1) Оцінку абсолютної вартості кожної статті витрат і визначення її частки по відношенню до загальних витрат суб'єкта господарювання.
- 2)) Ранжування статей витрат за зменшенням їх окремих часток у загальних витратах суб'єкта господарювання від найбільшої до найменшої.
- 3)) Групування статей видатків за їхньою часткою в загальній сумі видатків.

Одночасно групи витрат компанії консолідуються в три категорії:

X - витрати найбільші статті витрат, що становлять не менше 50 % загальної суми витрат;

U-витрати: це витрати, які становлять щонайменше 25 % загальних витрат.

Z-витрати: це залишкові витрати, кожна з яких становить не більше 25 % загальних витрат.

Коли мова заходить про управління фінансами, важливо ретельно проаналізувати та визначити пріоритети витрат. Зосереджуючись на певних видатках, ми можемо максимізувати відрахування та оптимізувати загальну структуру. Завдяки поєднанню аналізу XUZ з іншими фінансовими та математичними методами, він стає ключовим інструментом для прийняття

ефективних управлінських рішень і мінімізації витрат як з точки зору фінансів, так і часу.

Подібно до сертифікованого фінансового планувальника (CFP), попередні підходи до оптимізації витрат зосереджувалися виключно на пошуку та використанні можливостей скорочення витрат. Однак аналіз витрат виходить за рамки цього й вивчає, як формуються витрати в компанії та чи вони виправдані. Він передбачає порівняння фактичної собівартості продукції з її впливом на якість продукції. Метою аналізу є виявлення потенційних скорочень витрат суб'єкта господарювання без шкоди для якості продукції чи інших цільових характеристик, визначених керівництвом. Він також має на меті надати вказівки щодо вдосконалення виробничого процесу та продуктів на основі поточного рівня витрат.

Для реалізації моделі аналізу витрат зазвичай потрібне співвідношення послідовних ітерацій:

1) Визначення об'єкта аналізу та встановлення цільової функції як на рівні підприємства, так і в межах його конкретних структурних підрозділів, виробництв чи технологічних процесів.

2) Створення інформаційної бази для аналізу, що передбачає оцінку поточних витрат і функціональних характеристик виробничого процесу та/або продукції.

3) Порівняння поточних витрат з відповідним результатом (якістю продукції) і визначення їх обґрунтованості.

4) Створення альтернативних сценаріїв розвитку та обґрунтування найкращого управлінського фінансового рішення;

5) Відповідальність за прийняття, реалізацію та контроль управлінських рішень.

Вчені оцінюють різні системи обліку витрат, щоб визначити їх потенціал для застосування та зробити важливі висновки.(рис3.2.)

До таких систем відносять:

- standard costing (SC);
- direct costing (DC);
- target costing (TK);
- kaizen costing (KK);
- ABC – costing;
- Theory of constraints (TOC).

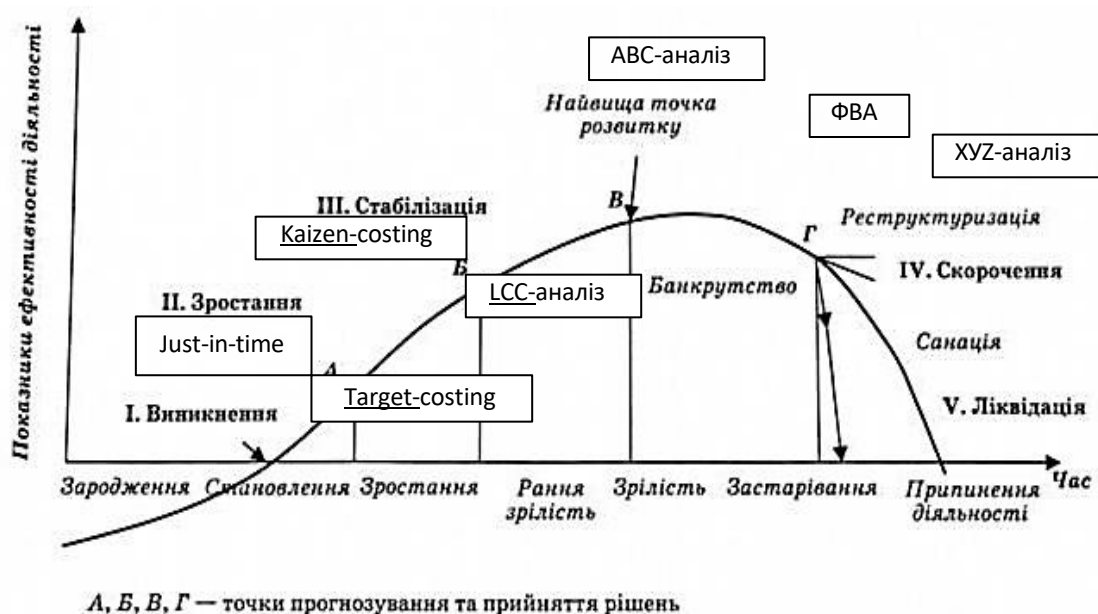

Рис. 3.2 Ілюстрація використання різних методів оптимізації витрат на різних етапах життєвого циклу підприємства.

SC (standard costing) -метод обліку витрат і формування повної собівартості. Основні обов'язки SC включають моніторинг витрат, виявлення будь-яких відхилень та аналіз основних причин. Переваги SC: наявність чіткого розуміння витрат виробництва; дотримання нормативно-правових актів з питань бухгалтерського обліку та оподаткування. Використання стандартної калькуляції має деякі недоліки. До них належать проблеми аналізу, контролю та планування витрат. Крім того, це може призвести до включення витрат у виробничий процес, які безпосередньо не

пов'язані з ним, що може спотворити рентабельність певної продукції. Інша проблема полягає в вищій ймовірності помилок, особливо при роботі з декількома типами продукції та центрами витрат, що може зробити обчислення повної вартості менш точним.

На підприємствах з обмеженою номенклатурою продукції та передбачуваним попитом і пропозицією застосування SC доцільне. Особливо це стосується ситуацій, коли конкуренція мінімальна або відсутня.

DC, також відомий як директ-костинг, — це метод, який використовується для управління витратами та розрахунку часткових витрат. Експертиза полягає в плануванні та управлінні витратами та фінансовими результатами. Відповідно до системи DC прямі витрати класифікуються за видами продукту, тоді як непрямі витрати обліковуються на окремому рахунку та вираховуються із загальних фінансових результатів відповідного періоду.

Переваги системи DC включають можливість аналізувати та керувати ефективністю окремих підрозділів компанії, оптимізувати обсяги виробництва та структуру випуску, а також забезпечити гнучке ціноутворення. До недоліків DC можна віднести відсутність розрахунку повної собівартості, який вимагається законодавством, а також необхідність чіткого розподілу постійних витрат на змінні та постійні для точного розрахунку граничних витрат.

Використання Target Costing (TC) це система управління витратами, яка широко використовується в інноваційних сферах виробництва, таких як машинобудування, електроніка, комп'ютерні та цифрові технології. Це також можна застосувати в сфері послуг. TC передбачає управління витратами в процесі розробки нових продуктів або оновлення застарілих. В основі концепції TC лежить ідея цільової вартості, яка розраховується за формулою: $\text{Вартість} = \text{Ціна} - \text{Прибуток}$. Ціна визначається за допомогою дослідження ринку, яке передбачає аналіз ринкової ціни товару чи послуги.

Прибуток - це бажана сума, яку організація прагне отримати за рахунок продажу товарів або послуг.

ТС підкреслює важливість розгляду собівартості як вирішального фактора для організацій, які прагнуть надати конкурентоспроможний продукт на ринок. Важливо враховувати собівартість продукції і порівнювати її з плановою собівартістю, яка розраховується за нормативами. Якщо новий продукт не може досягти цільової вартості без шкоди для якості, керівництво визначить, що подальша розробка та виробництво продукту є неможливими. Це спонукає керівництво до постійного пошуку ринкових, наукових, виробничих та організаційних можливостей.

Система управління ТС впроваджується в кілька етапів. Виходячи з аналізу ринку збуту та планування виробництва, ми потенційно можемо збільшити ринкову ціну нашої продукції. Розраховуємо очікуваний прибуток на одиницю або на весь обсяг виробництва, щоб визначити цільову собівартість, яка є максимально допустимою в поточних ринкових умовах. На етапі оптимізації ми досліджуємо шляхи зниження нормативних витрат для досягнення мети шляхом врахування змін у технології виробництва, альтернативних матеріалів, дизайну та технічних або технологічних рішень, які можуть знизити ціну продукту без шкоди для якості. Потім ми розробляємо і тестуємо модель продукту з цільовою вартістю і приймаємо управлінські рішення за результатами тестування. При визначенні собівартості цільового виробу і різниці в межах 10% від нормативної вартості приймається рішення про продовження виробництва. Якщо цільовий рівень витрат не буде досягнутий, розробку все одно буде завершено, але можуть з'явитися можливості для вивчення нових технологічних ідей для майбутніх проектів.

Таким чином, ТС відіграє вирішальну роль у системі управління витратами на високотехнологічну продукцію, враховуючи її конкурентоспроможність та спрямованість на інновації. має вирішальне

значення для підприємств, які пропонують різноманітний асортимент продуктів. Це може бути корисним у періоди економічного спаду, коли є невикористані виробничі потужності, невизначений попит, інфляційні процеси. Особливо рекомендується в ситуаціях зовнішньої нестабільності. За допомогою системи вирішуються різні управлінські завдання, такі як визначення найкращого асортименту продукції, впровадження гнучкої стратегії ціноутворення, ефективний контроль і планування витрат. Ці завдання вирішуються за допомогою спеціальних інструментів. Подібно до сертифікованого фінансового планувальника (CFP), я обговорю граничні витрати, граничний дохід, багатоступеневу схему формування граничного доходу та метод «вищих і нижчих балів».

Kaizen costing (КК) передбачає поступове вдосконалення, щоб зменшити витрати під час виробничого процесу, зрештою досягаючи бажаного рівня прибутковості. КК пропонується впроваджувати одночасно з ТС. Обидві системи мають спільну мету - досягти бажаної собівартості. Однак ТС зосереджується на досягненні цього на етапі проектування продукту (послуги), тоді як КК зосереджується на цьому на етапі виробництва.

При розгляді проекту, якщо є розбіжність між очікуваною та бажаною вартістю до 10%, приймається рішення про продовження виробництва. Передбачається, що різниця в 10% буде вирішена під час виробничого процесу за допомогою методів контролю якості. Це скорочення витрат відоме як завдання кайдзен, що включає весь персонал, від інженерів до менеджерів, і активно просувається через систему управління персоналом.

Завдання Kaizen встановлюється як на рівні окремого продукту, так і на рівні підприємства, особливо для елементів зі змінними витратами. Постійні витрати розраховуються на основі одиниць і розподіляються в окремі бюджети для забезпечення всебічного контролю, оптимізації витрат і підготовки загального бюджету підприємства.

ABC - калькуляція (Activity Based Costing) - це унікальний підхід до обліку витрат, який дозволяє детально розподілити витрати за різними видами робіт (функціями). Підприємство розглядається як сукупність операцій, які використовуються для розподілу ресурсного потенціалу.

Розуміння методу передбачає аналіз зв'язку між витратами та продукцією з різними виробничими процесами та пошук способів оптимізації виробництва для досягнення максимальної ефективності. Так само, як сертифікований фінансовий планувальник (CFP), визначається вичерпний перелік і послідовність операцій/функцій виробничих і організаційно-управлінських процесів, а також розраховуються потреби в ресурсах для кожної операції. Залежно від участі у виробництві розрізняють чотири види операцій: штучна робота, серійна робота/замовлення, виробнича робота та загальногосподарська робота.

Витрати, пов'язані з операціями 1-3, можна легко пов'язати з конкретним продуктом. Загальногосподарські витрати не можуть бути точно віднесені та розподілені на основі облікових алгоритмів, визначених керівництвом як придатних для впровадження в системах DC або SC.

На додаток до існуючих концепцій, існує відомий підхід, відомий як Теорія обмежень (ТОС), який спрямований на оптимізацію використання ресурсів організації. Ці ресурси мають широкий спектр використання та розподіляються в різних кількостях. Проте можуть бути випадки, коли одних ресурсів бракує, а інших – удосталь. Оптимальне використання ресурсів не визначається виключно самою організацією; на нього можуть впливати зовнішні обставини.

Подібно до сертифікованого фінансового планувальника (CFP), основною метою ТОС є визначення конкретних ресурсів і можливостей, яких не вистачає компанії для збільшення виробництва та прибутків. Потім він розробляє стратегії придбання та ефективного використання цих ресурсів. Враховуючи невід'ємну проблему досягнення ідеального балансу ресурсів,

TOS служить постійним інструментом для покращення бізнес-процесів та організаційної структури всередині підприємства.

У минулому TOS зосереджувався виключно на виробничих завданнях. Але з плином часу виникла необхідність розширити рамки та розглянути чинники, які заважають розвитку та потенціалу підприємства.

3.3. Напрями вдосконалення в управлінні витратами в системі контролінгу

Контролінг витрат є важливим аспектом ефективного загального управління будь-яким бізнесом. Він передбачає планування, аналіз, контроль, координацію та надання інформації про витрати споживачам. Це допомагає забезпечити довгостроковий економічний успіх підприємства.

Потенціал впровадження контролінгу в системі управління витратами на сучасних підприємствах підтримується такими об'єктивними чинниками, як зростання волатильності зовнішнього середовища. Це висуває додаткові вимоги до системи управління підприємством, зокрема щодо формування собівартості.

З фокусом на аналізі майбутньої вартості виробничих витрат цей підхід відходить від простого моніторингу запланованих показників витрат. Це дозволяє швидше реагувати на зміни зовнішнього середовища і підвищує загальну гнучкість підприємства.

Важливо постійно аналізувати коливання витрат, які виникають через зовнішні та внутрішні чинники в бізнесі.

Наявність добре спланованої системи дій має вирішальне значення для забезпечення виживання підприємства та уникнення кризових ситуацій.

Впоратися з тонкощами управління підприємством може бути досить складно, особливо коли йдеться про створення ефективного механізму координації внутрішньої системи управління.

У сучасну інформаційну епоху, що швидко розвивається, актуальної інформації не вистачає. Це зумовлює необхідність розробки спеціалізованої системи інформаційного забезпечення ефективного управління витратами на підприємствах. Ця система є вирішальним компонентом у формуванні фінансових результатів бізнесу [3].

Управління витратами на підприємстві має вирішальне значення для досягнення позитивного економічного результату. Управління витратами виходить за рамки просто пошуку способів скорочення витрат. Мета – врегулювати процес формування витрат на виробництво та реалізацію, з метою максимізації прибутку та рентабельності підприємства. Рисунок 1 ілюструє широко поширені концепції управління витратами підприємства.

Вирішальне значення для контролю витрат у бізнесі має побудова системи прийняття та реалізації управлінських рішень. Оцінюючи економічну ситуацію та забезпечуючи ефективну роботу, підприємства можуть оптимізувати свої витрати та досягти оптимальних фінансових результатів.

Важливо підкреслити, що заходи з управління витратами мають передусім стратегічну спрямованість, оскільки вони значною мірою впливають на рівень витрат.

Успіх зазвичай досягається після певного періоду часу після необхідних виборів. Таким чином, одним із обов'язків контролінгу як системи підтримки прийняття фінансових рішень є включення інструментів стратегічного управління витратами до фінансового менеджменту, орієнтованого на вартість.

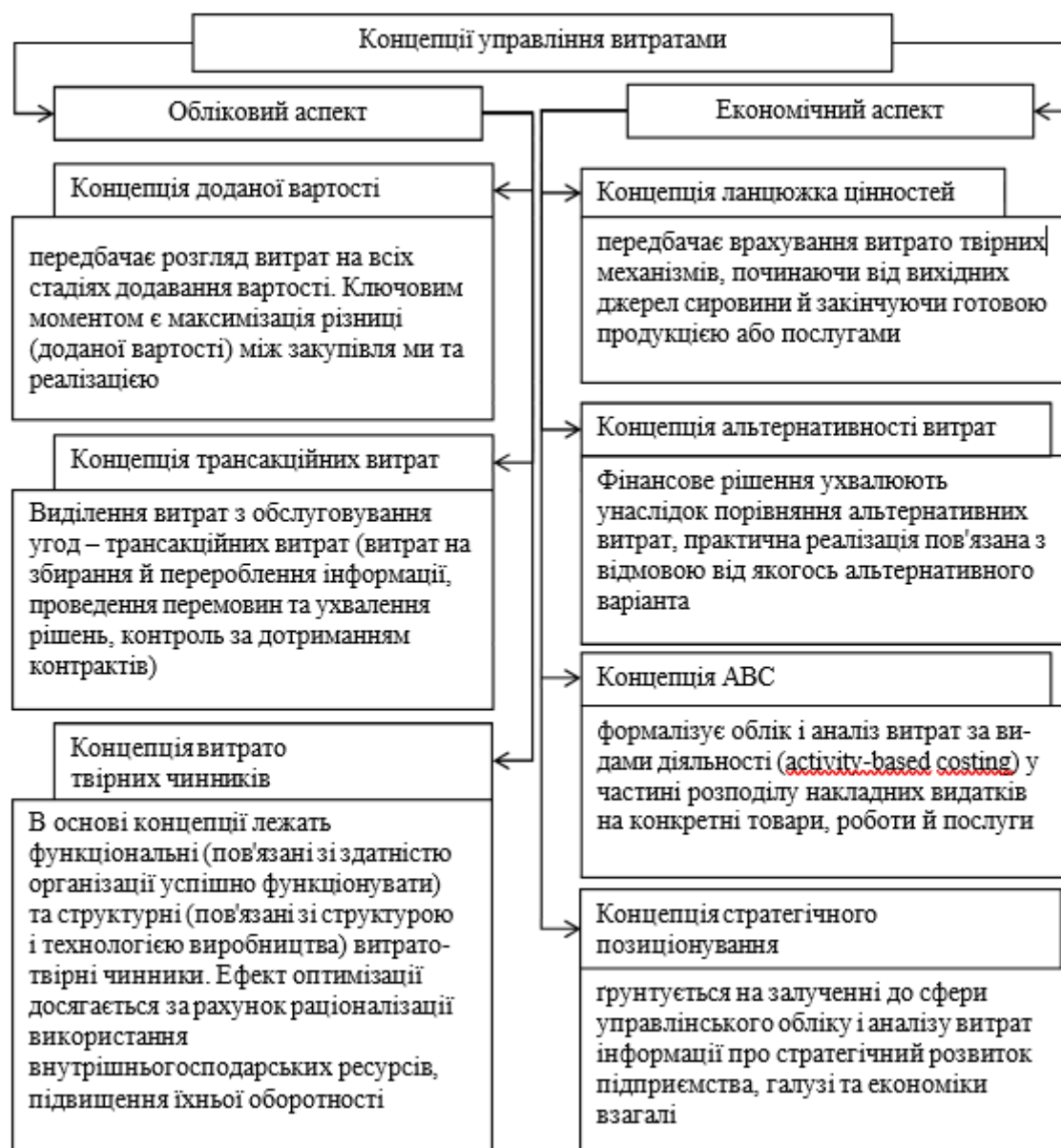

Рис. 3.4. Чинники розгляду витрат у базових концепціях

До стратегій управління витратами можна підходити реактивно або проактивно. Реактивний підхід передбачає швидке реагування на зміни навколишнього середовища, щоб заощадити витрати, тоді як проактивний підхід зосереджується на передбаченні причин, які породжують витрати.

Припустимо, що в конкурентному середовищі компанія може досягти успіху, або зосередившись на зниженні витрат, або пропонуючи споживачам різноманітний асортимент продукції. Таким чином, методи

управління витратами будуть відрізнятися в залежності від стратегічного позиціонування.

Аналіз та управління факторами, що впливають на витрати, вимагає створення оптимальних умов праці для максимізації прибутку при мінімізації витрат. Ось основні характеристики стратегічного управління витратами, представлені в таблиці 3.1

Таблиця 3.1

Ключові особливості стратегічного управління витратами

Критерії	Характеристика
Мета	Розвиток системи управління витратами залежить від первинного стратегічного позиціонування підприємства, будь то лідерство у витратах або диференціація продукту.
3 точки зору способів аналізу витрат	Врахування витрат на різних етапах ланцюжка створення вартості, в якому компанія відіграє певну роль, є важливим.
3 точки зору опису поведінки витрат	Витрати, перш за все, залежать від стратегічних рішень і є всеосяжними і більш широкими структурно-функціональними факторами.
Використання первинного елемента виробничого обліку	Фактори, що сприяли формуванню витрат

Організований облік доходів і витрат необхідний для прийняття обґрунтованих управлінських рішень для мінімізації витрат у бізнесі, який практикує управлінський облік. Як правило, управлінський облік вважається частиною інструментів оперативного контролінгу, але він також відіграє певну роль у прийнятті стратегічних управлінських рішень.

Ось деякі з обов'язків управлінського обліку:

- Забезпечення розподілу витрат;
- Виявлення проблемних місць і розробка альтернативних заходів щодо їх вирішення;
- Створення основи для впровадження сучасних методів управління витратами;

- Вивчення причин невідповідності фактичних і планових показників витрат;

- Створення бази даних для оцінки результатів фінансово-господарської діяльності підприємства та окремих сфер відповідальності.

Для забезпечення ефективного управління вкрай важливо приймати рішення на основі ретельного аналізу стану системи та точного прогнозування її результатів. Це потребує застосування конкретних економіко-математичних методів і моделей.

Управління витратами підприємства вимагає впровадження чітко визначеної системи дій, включаючи надійний механізм контролю та управління витратами. Оптимізація управлінських рішень - це максимізація результатів діяльності компанії при збереженні витрат на оптимальному рівні. Чітко простежується прямий вплив контролю витрат на управлінські рішення, що в свою чергу формує загальну політику підприємства. Ефективне прийняття рішень на основі контролю витрат досягається розробкою контролером практичних рекомендацій щодо подальшого напрямку діяльності підприємства [2].

Рівень повноти та достовірності інформації менеджера значною мірою впливає на тип рішень, які вони приймають у своїй ролі. Контролінг щодо інформаційного забезпечення управління витратами підприємства фокусується на створенні інформаційної бази з різних джерел і координації інформаційних потоків для досягнення цілей підприємства. Рекомендується включати інформацію про різні витрати в інформаційну базу контролю витрат. Ці витрати можуть включати транспортні витрати, витрати на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів, прямі виробничі витрати, загальновиробничі (непрямі) витрати, витрати на збут, витрати на управління, інші операційні витрати, фінансові витрати та інші різні витрати. Класифікація повинна бути розширена на основі потреб внутрішнього користувача. Крім того, інформаційна база

контролінгу витрат повинна охоплювати різні фактори витрат, на які впливають діяльність і економічні процеси підприємства. Він також повинен включати зовнішню фінансову та нефінансову інформацію, яка має вирішальне значення для ефективного управління організацією [1].

Важливо визнати, що контролінг в системі управління витратами є складним процесом, який впливає на організаційну структуру підприємства.

Коли мова заходить про контроль управління витратами підприємства, важливо визнати, що це не просто проста технологія. На процес впливають різні системи інтересів і функцій.

Розуміння того, як ефективно контролювати витрати в системі управління, має вирішальне значення для збереження стабільної позиції на ринку та досягнення позитивних результатів для підприємства.

Завдяки впровадженню системи контролінгу в управлінні витратами підприємства ви отримаєте перевагу швидкого й точного розрахунку цін на основі витратного методу для прийнятих замовлень за договірними цінами. Крім того, ви зможете приймати замовлення за фіксованими цінами, якщо це те, що пропонує клієнт.

Налагодження структурованих інформаційних потоків для відстеження та моніторингу ключових показників діяльності компанії; Використання аналізу витрат для планування та прогнозування майбутніх результатів і моделювання майбутнього стану компанії; Здійснення моніторингу та аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства в режимі реального часу; Автоматизація функцій обліку, контролю, аналізу витрат і планування підприємства.

Таким чином, ефективний контроль витрат відіграє вирішальну роль у зміцненні зв'язків між різними управлінськими структурами та гармонізації різних аспектів управлінської діяльності. Це також підвищує якість прийняття рішень на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Витрати відіграють вирішальну роль у визначенні прибутковості та фінансового стану бізнесу. Вони впливають на різні аспекти, такі як стан власності, конкурентоспроможність, ліквідність, платоспроможність і прибутковість. Таким чином, ретельний аналіз витрат підприємства має вирішальне значення, оскільки ефективність управління виробництвом залежить від належного обліку, ідентифікації та оцінки витрат, що в кінцевому підсумку вплине на фінансові результати підприємства.

Протягом еволюції економічної науки уявлення про витрати постійно змінювалося відповідно до загального розвитку економічної теорії та практичних аспектів управління витратами. Проаналізувавши різні тлумачення категорії «витрати» протягом певного часу, можна зробити деякі загальні висновки щодо природи цього поняття. Облік витрат спирається на комплексний набір національних і міжнародних нормативних актів, які визначають економічну природу витрат і класифікують їх згідно П(С)БО 16 «Витрати». Оскільки нові методи та підходи до управління витратами підприємства продовжують розвиватися, для менеджерів з'являється все більше можливостей мати більший вплив на оптимізацію витрат. Використовуючи різні методи та моделі для аналізу як абсолютних, так і відносних значень, а також структури витрат, підприємства можуть знайти більш ефективні способи скорочення витрат і забезпечення успішної діяльності.

Для достовірного визначення фінансового результату діяльності підприємства необхідно відобразити витрати за звітний період у Звіті про фінансові результати, дотримуючись конкретних умов визнання та оцінки витрат. Оцінку можна точно визначити. Він виникає, коли відбувається зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу компанії (за винятком зменшення капіталу

внаслідок вилучення або розподілу власниками). Це відбувається одночасно з визнанням отриманого доходу.

Предметом дослідження було обрано виконуване ТОВ «***** **». Вивчивши фінансово-господарську діяльність підприємства за трирічний період, видно, що більшість основних показників зазнали зниження. Ознайомившись із фінансовим станом підприємства, видно, що за цей же період відбулося значне погіршення. Більшість аналізованих показників не відповідають нормативним значенням і мають тенденцію до погіршення. Це можна пояснити впливом фінансово-економічної кризи, в результаті чого підприємство стало неліквідним, неплатоспроможним і збитковим. Таким чином, вкрай важливо вивчити методи покращення цих показників.

В системі оперативного обліку ТОВ «***** **» формування витрат спочатку здійснюється на аналізованому підприємстві. Витрати розраховуються на основі замовлень, видів продукції, каналів збуту та інших факторів. Враховуючи характер діяльності підприємства з виробництва побутової металевої кришки, орієнтація видаткових та первинних облікових документів зосереджена насамперед на виробничій діяльності. В ТОВ «***** **» обліковою політикою обмежено використання окремих рахунків класу 9 «Витрати діяльності» для обліку витрат у звітному періоді. До цих рахунків відносяться 90, 91, 92, 93, 94. У Звіті про фінансові результати наводиться інформація про витрати підприємства ТОВ «***** **» за результатами роботи.

Проаналізувавши собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) та інші операційні витрати, видно, що найбільшу питому вагу в структурі витрат ТОВ «***** **» займає собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). За останні три роки ця вартість знизилася, що є позитивним моментом. Крім того, відбулося зниження інших операційних витрат, що є позитивним моментом. Проводячи оцінку обсягів і структури витрат та аналізуючи рентабельність підприємства, ми виявили, що чистий

прибуток і витрати показали зниження, що призвело до зниження прибутковості.

Завдяки впровадженню запропонованих удосконалень у структурі обліку витрат для ТОВ «***** **» система та процес бухгалтерського обліку зазнають значних змін, що призведе до підвищення рівня управління підприємством. Впровадження системного підходу та ефективної системи обліку витрат за центрами відповідальності та контролінгу призведе до добре структурованої інформаційної системи та покращить управління витратами. За результатами дослідження встановлено, що для ефективного обліку витрат необхідно впровадження автоматизованої обробки облікової інформації. Тому запропоновані методи удосконалення обліку витрат в умовах автоматизації рекомендовано впровадити на підприємстві.

Аналіз витрат є найбільш ефективним у поєднанні з іншими ключовими елементами управління ТОВ «***** **». Це передбачає прийняття оптимальних управлінських рішень за результатами економічного аналізу та забезпечення їх реалізації необхідною інформацією. Запропонований комплексний економічний аналіз забезпечить охоплення всіх аспектів господарської діяльності підприємства та ретельне вивчення причинно-наслідкових зв'язків господарського процесу.

В сучасних умовах господарювання безперебійна робота ТОВ «***** **» залежить як від ефективного управління витратами, так і від використання запропонованих методів оптимізації витрат. Крім того, підприємство може досягти максимального ефекту, впровадивши систему оптимізації витрат, яка охоплює як організаційну, так і функціональну підсистеми. Це означає, що компанія буде використовувати комплексні програми для мінімізації витрат, а не покладатися на окремі дії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П. М., Лисенко, Л. В., Герасимчук, С. І. Формування механізмів управління державними закупівлями в Україні. Економічний простір. 2018. Випуск 132. С. 7–21.
2. Богомолова І. О., Іванов В. Ю. Формування системи управління витратами на підприємстві. Економічний часопис-XXI. 2017. № 3-4. С. 54– 57.
3. Гетьман Т. М. Управління витратами на підприємстві : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2015. 160 с.
4. Гура І. О. Методика оцінки ризиків підприємства з використанням дискретної мультикритеріальної моделі. Економіка: реалії часу. 2018. № 3 (33). С. 56–64.
5. Дані дохідності альтернативних інструментів : Національний банк України. 2021. URL : https://bank.gov.ua/files/4-Financial_markets.xlsx (дата звернення: 14.03.2023)
6. Данілов О. Д. Роль системного підходу в управлінні фінансово-економічною безпекою підприємств. Бізнес Інформ. 2018. Випуск 10. С. 44– 50.
7. Жеребченко Н. В. Системи управління витратами на підприємстві. Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 6. С. 100–104.
8. Завгородній В. М., Морозова, А. А. Методика відбору та експертна оцінка перспективних інноваційних проектів. Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. 2018. Випуск 203. С. 16–23.
9. Карпова Т. П. Система економічного стимулювання персоналу в умовах реформування економіки. Економічний простір. 2018. Випуск 135. С. 37–44.
10. Колесник С. Г. Основи управління витратами на підприємстві :

навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2018. 164 с.

11. Малецька О.І. Ціцька Н.Є., Прокопишин О.С. Ретроспектива теоретичних поглядів на працю та людський чинник в економіці Вісник Наукові записки Львівського університету бізнесу і права, Львів, 2018. Вип.20 – С 128-131
12. Малецька О.І., Салука І. Я. Проблеми, перспективи та шляхи вдосконалення обліку доходів і витрат підприємства. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційного розвитку економіки. Львів: ЛНАУ, 2018. С. 243-246.
13. Наукові праці ДонНТУ, Серія економічна. 2017. № 3 (28). С. 100–107.
14. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 1080 с.51.
15. Охріменко І. В. Витрати та собівартість сільськогосподарської продукції в регулюванні економічних відносин сільськогосподарських підприємств : монографія К. : ННЦ Інститут аграрної економіки, 2009. – 360 с.
16. Панасенко О. В. Управління витратами на підприємстві. Економічний аналіз. 2016. № 2. С. 75–80.
17. Панасюк В. М. Механізми реалізації соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Економічний простір. 2018. Випуск 135. С. 81–87.
18. Податковий кодекс України : Відомості Верховної Ради України від 04.12.2010 № 2755-VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
19. Прахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Бухгалтерський облік і аудит, 2000. № 1. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>
20. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : наказ Міністерства фінансів України від 16.07.1999 №996-XIV. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

21. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
22. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
23. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» : наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 №39. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0189-11#Text>
24. Пушкар М. І. Фінансова звітність: зміст, методика складання та аналіз. Київ : КНЕУ. 2017. 154 с.
25. Стефанишина Н. І. Управління витратами на підприємстві : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 232 с.
26. Товариство з обмеженою відповідальністю «Орієнтир-Буделемент»/YouControl.URL:
<https://youcontrol.com.ua/contractor/?id=10865402 &tb=relations3> (дата звернення: 27.01.2023)
27. Турило А. М. Кравчук, А. А. Турило А. М. Управління витратами підприємства 2006 . С.98
28. Цал-Цалко Ю. С., Кожевникова О. В. Фінансова діагностика інвестиційної діяльності підприємств в умовах глобалізації економіки. Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. 2018. Випуск 202. С. 82–86.
29. Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік : посібник. Київ: Академія, 2002. 627 с.

30. Череп А. В. Управління витратами підприємств харчової промисловості в ринкових умовах господарювання 2008
31. Чичуліна К. В., Петровець О. С. Удосконалення системи управління витратами на сільськогосподарських підприємствах. Ефективна економіка.2015.№ 5.URL:
<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4062>
32. Шубіна Г. І., Гаєва Т. М. Системи управління витратами на підприємстві: методи та практика. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. 2018. № 5. С. 25– 29.
33. Ясінська А. І. Фінансова безпека підприємства як важлива складова його ефективного функціонування. Бізнес Інформ. 2018. № 10. С. 201– 205